

Suomen kehitysyhteistyö muutoksessa - Vähenevien kehitysyhteistyömäärärahojen vaikutukset Suomen tekemään tasa-arvotyöhön

Lila Laakso

Maantiede

Pro gradu -tutkielma

Laajuus: 30 op

3.6.2026

Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Pääaine: Maantiede

Tekijä: Lila Laakso

Otsikko: Suomen kehitysyhteistyö muutoksessa – vähenevien kehitysyhteistyömäärärahojen vaikutukset Suomen tekemään tasa-arvotyöhön

Ohjaaja: Lauri Hooli

Sivumäärä: 54 sivua

Päivämäärä: 3.6.2026

Kansainvälisen kehitysyhteistyön kenttä on keskellä muutosten aikaa, kun maailman geopolitiittinen tilanne ja autoritääristen valtioiden nousu muokkaavat yhteistä kansainvälistä järjestelmää. Tässä tutkimuksessa selvitetään, millaisia muutoksia Suomen kehitysyhteistyössä on tapahtunut tällä hallituskaudella, ja miten nämä muutokset vaikuttavat Suomen tekemään tasa-arvotyöhön. Suomi yhdessä muiden globaalien pohjoisten maiden kanssa on vähentänyt kehitysyhteistyön rahoitusta viime vuosien aikana, sekä kehityspolitiikan prioriteetteja on uudelleenmääriteltä. Tämä muutos vaikuttaa Suomen toimintaan niin sen virallisissa linjauksissa kuin myös käytännössä.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tutkia, millaisia muutoksia Suomen kehitysyhteistyössä on havaittavissa, ja miten ne tulevat vaikuttamaan Suomen tekemään tasa-arvotyöhön. Tutkimus antaa mahdollisuuden arvioida, mikä on kehityspolitiikan muutosten ja reaali maailman seurausten välinen suhde, ja mihin suuntaan kehitysyhteistyössä ollaan tulevaisuudessa menossa.

Tutkimusaineisto koostuu yhdeksästä asiantuntijahaastattelusta sekä seitsemästä dokumenttiaineistosta. Menetelmä tutkimuksessa on teoriaohjaava sisällönanalyysi, ja sen avulla pystytään analysoimaan ja tulkitsemaan aineistoja ja liittämään ne teoriaan kehityspolitiikasta.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, kuinka suurimpia muutoksia Suomen kehityspolitiikassa on ollut määrärahojen vähentyminen, kehitysyhteistyön ehdollistaminen sekä sen liittäminen kaupan ja viennin intresseihin. Nämä muutokset ovat linjassa muiden EU maiden ja Yhdysvaltojen kehityspoliittisten muutosten kanssa, ja heijastavat populistisen ajattelutavan nousua maailmanpolitiikassa. Tasa-arvon asema kehitysyhteistyön prioriteettina on myös heikentynyt viime vuosien aikana, ja sen integroiminen kehityspolitiikkaan on jäänyt pitkälti linjausten tasolle eikä johtanut konkreettiseen toimintaan.

Nämä muutokset Suomen kehitysyhteistyössä eivät tapahdu irrallaan muista yhteiskunnallisista muutoksista, vaan maailman tilanne, geopolitiittiset kriisit ja Suomen talous vaikuttavat muutoksien suuntaan. Uusien kumppanuuksien ja sopimusten solmiminen kehitysyhteistyön kentällä vievät sitä uuteen suuntaan, eikä sen vaikutuksista ole vielä varmuutta. Yleistynyt instrumentaalinen lähestymistapa kuitenkin haastaa oikeuksiin ja solidaarisuuteen pohjautuvaa kansainvälistä kehityksen suuntaa, jonka vuoksi muutosten tutkiminen ja vaikutusten arviointi on entistä tärkeämmässä roolissa kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden ylläpitämisessä.

Avainsanat: kehitysyhteistyö, geopolitiikka, tasa-arvo, feministinen kehityspolitiikka, globaali kehitys

Master's thesis

Subject: Geography

Author: Lila Laakso

Title: Finland's development cooperation in transition – The effects of decreasing development cooperation funding on Finland's equality work

Supervisor: Lauri Hooli

Number of pages: 54 pages

Date: 3.6.2026

The field of international development cooperation is now undergoing a period of transformation as the global geopolitical situation and the rise of authoritarian states, reshaping the international system. This thesis examines what kind of changes Finland's development cooperation has been through during the current government term and how these changes affect Finland's work on gender equality. Finland, together with other countries of the Global North, has reduced development cooperation funding in recent years and while the priorities of development policy have also been redefined. This shift in Finland's cooperation affects both at the level of policy guidelines and in practice.

The aim of this thesis is to examine what kinds of changes can be identified in Finland's development cooperation and how they will affect Finland's work on gender equality. The study provides an opportunity to assess the relationship between changes in development policy and their real-world consequences and as well as the direction in which development cooperation is heading in the future.

The material of this research consists of nine expert interviews and seven policy documents. The method used in this study is theory-guided content analysis which enables the analysis and interpretation of the data in relation to theories of development policy.

The findings of the study show that some of the most significant changes in Finland's development policy have been reductions in funding, the conditionality of development cooperation and the increasing linkage of development cooperation to trade and export interests. These challenges are in line with broader shifts in development policies of other EU countries and the United States and they reflect the rise of populist thinking in global politics. The position of gender equality as a priority in development cooperation has also weakened in recent years, and its integration into development policy has mainly remained at the level of policy rhetoric rather than concrete action.

These changes in Finland's development cooperation don't occur independently of bigger societal transformations, rather, the global situation, geopolitical crises and Finland's economical circumstances strongly shape these developments. The formation of new partnerships and forms of cooperation in the field of development cooperation is steering it up in a new direction but the consequences of which remain uncertain. At the same time, this increasingly instrumental approach challenges an international development agenda that is based on rights and solidarity, which makes the study of these changes and assessment of their impacts increasingly important for international stability and security.

Key words: development cooperation, geopolitics, equality, feminist development policy, international development

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Kehitysyhteistyön muuttuva paradigma.....	8
2.1	Kehityksen käsitteen ja kehitysyhteistyön poliittinen luonne	8
2.2	Kehityksen siirtymä kohti instrumentaalisuutta	12
2.2.1	Neoliberalismi muutti kehitysyhteistyötä.....	12
2.2.2	Retroliberalismi ja kohti tasavertaisempaa kumppanuutta	14
2.2.3	Oikeusperustaisuus vs instrumentaalisuus.....	16
2.3	Feministinen näkökulma kehityspolitiikan muutokseen	18
3	Suomen kehitysyhteistyön konteksti.....	21
3.1	Suomen kehitysyhteistyön historiallinen kehitys	21
3.2	Suomen kehityspolitiikan painopisteiden muutos.....	22
3.3	Tasa-arvo Suomen kehityspolitiikassa	23
4	Aineistot ja menetelmät	24
4.1	Dokumenttiaineistot ja puolistrukturoidut haastattelut	24
4.1.1	Selonteot, raportit ja ohjelinjaukset.....	24
4.1.2	Puolistrukturoidut teemahaastattelut	26
4.2	Laadullinen sisällönanalyysi	28
5	Tulokset	30
5.1	Suomen kehitysyhteistyön muutos nykyisen hallituskauden aikana.....	30
5.2	Vähenevän rahoituksen vaikutus Suomen kehitysyhteistyöhön tavoitteisiin ja toteutukseen	33
5.3	Tasa-arvon aseman muutos ja miten se näkyy toimintatavoissa	37
6	Pohdinta ja johtopäätökset.....	41
6.1	Tulosten tarkastelu.....	41
6.2	Tulosten yhteiskunnallinen merkitys	46
6.3	Tutkimuksen rajallisuus ja jatkotutkimustarve	47
7	Kirjallisuus.....	49

1 Johdanto

Kehitysyhteistyö on osa laajempaa kansainvälisen yhteistyön järjestelmää, jonka tavoitteena on köyhyyden vähentäminen ja elinolojen parantaminen erityisesti globaalissa etelässä (Janus ym. 2015; Paulo 2014). Kehitysyhteistyötä voidaan mitata virallisella kehitysavulla (engl. *ODA Official Development Aid*), mikä on jo pitkään ollut pohjoisen maiden keskeinen tapa tukea globaalia etelää (Paulo 2014). Kansainvälisesti kehitysyhteistyön viitekehyksenä toimivat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (engl. *SDG sustainable development goals*), jotka yhdistävät valtioita eri puolilla maapalloa yhteisiin toimiin kansainvälisten haasteiden ratkaisemiseksi (Larionova & Safonkina 2018). Köyhyyden vähentämisessä ja elinolojen parantamisessa keskeisenä on tasa-arvon toteutuminen, ja se onkin tunnistettu kehitysyhteistyön yhdeksi poikkileikkaavaksi teemaksi. Varsinkin sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on sekä ihmisoikeuskysymys että kriittinen edellytys kestävän kehityksen saavuttamiseksi (Leal Filho ym. 2023).

Kehitysyhteistyön kenttä on kuitenkin parhaillaan merkittävässä muutoksessa. Kehitysyhteistyön kansainvälistä järjestelmää varjostaa kehitysavun väheneminen suhteessa muihin rahavirtoihin ja globaaleihin haasteisiin (Janus ym. 2015). Monissa globaalien pohjoisen maissa, Suomi mukaan lukien, poliittisen ympäristön muutos ja populististen oikeistolaisten puolueiden nousu ovat vaikuttaneet ulkopoliittikan prioriteetteihin ja kehitysyhteistyörahoitukseen (Hammerschmidt ym. 2022). Tällainen poliittinen ja taloudellinen paine johtaa usein kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauksiin ja sen prioriteettien uudelleenmäärittelyyn (OECD 2025; Tavio 2025). Kehitystä ja kehitysyhteistyötä voidaan määritellä monin eri tavoin ja siihen vaikuttaa niin maailman ja yhteiskunnan tilanne kuin myös se, kuka siitä puhuu.

Niin kuin ei kehityskään, ei myöskään kehitysyhteistyö ole neutraali käsite, vaan osa kansainvälistä politiikkaa ja vallankäyttöä (Mawdsley 2012; McEwan & Mawdsley 2012). Kehitysyhteistyön merkitys ja muodot ovat viime vuosikymmeninä muuttuneet merkittävästi ja saaneet uusia näkökulmia. Kehitysyhteistyön muutos heijastaa suuresti yhteiskunnallisia ja poliittisia muutoksia globaalissa järjestelmässä. Kansainvälinen kehitysyhteistyö on siirtymässä kohti moninaisempaa rakennetta, jossa perinteisten globaalien pohjoisen avunantajien rinnalle on tullut myös uusia toimijoita, yhteistyömuotoja ja kehitysdiskursseja (Mawdsley 2012). Kehitysyhteistyötä määritellään uudelleen ja käydään keskustelua siitä, kuka saa toimia kehityksen asiantuntijana ja millaisia toimia pidetään ”oikeina”. Erityisesti globaalien

etelän toimijat ovat alkaneet haastamaan länsimaalaisen kehitysyhteistyön asetelmaa. Muutos ei merkitse vallan katoamista, vaan sen uudelleenjärjestymistä uusien käytäntöjen ja kumppanuuksien myötä.

Tutkimukseni aihe on tärkeä tällä hetkellä, sillä kansainvälinen kehityspolitiikka on usean muutoksen keskellä. Perinteinen ajatus siitä, että varakkaammat valtiot auttavat vähävaraisempia, ei enää kuvaa todellisuutta. Tutkimus kehitysyhteistyön muutoksesta auttaa ymmärtämään, miten valtasuhteet, rahoitus, turvallisuus, ilmastokriisi ja geopoliittinen kilpailu muuttavat kehitysyhteistyön tavoitteita ja vaikutuksia. Kestävän kehityksen tavoitteet ovat viime vuosina jääneet monilla alueilla jälkeen tavoitelluista tuloksista, mikä lisää aiheita arvioida, toimiiko nykyinen kehitysyhteistyömalli enää tarpeeksi tehokkaasti vai onko maailman tilanne monikriisin alaisena vaikuttanut kehityspolitiikan suuntaan. Aiheen ajankohtaisuus niin humanitääristen kriisien kasvun myötä kuin suurvaltakilpailun ja kehitysrahoituksen muuttumisen myötä antaa tutkimukselleni monitasoisen pohjan ja syyn tutkia aiheita perusteellisemmin.

Tutkimukseni tavoitteena on tutkia Suomen muuttuvaa kehitysyhteistyötä tasa-arvon näkökulmasta, ja sitä, miten nämä muutokset vaikuttavat Suomen tekemään kehitysyhteistyöhön. Ajallisesti tutkimukseni sijoittuu tämän hetkisellem hallituskaudelle (2023-2027) ja tällä hetkellä pinnalla oleviin muutoksiin. Ensisijaisesti tutkin, miten rahoituksen supistuminen ja kehityspolitiikan uudelleensuuntaus vaikuttavat suomalaisen kehitysyhteistyön keskeisiin toimintatapoihin ja prioriteetteihin tasa-arvon edistämiseksi. Tavoitteeni on analysoida ja kuvata, miten rahoitusleikkaukset ovat vaikuttaneet ja näkyneet Suomen kehitysyhteistyön kentällä ja millaisia muutoksia aiheen ympärillä on havaittavissa. Tämän analyysin avulla arvioin Suomen kehityspolitiikan muutosten ja niiden reaali maailman seurausten välistä suhdetta. Pyrin pääsemään näihin tavoitteisiin vastaamalla kolmeen tutkimuskysymykseen:

1. Miten suomen kehitysyhteistyö on muuttunut nykyisen hallituskauden aikana?
2. Miten vähenevät kehitysyhteistyömäärärahat vaikuttavat Suomen tekemään kehitysyhteistyön tavoitteisiin ja toteutukseen?
3. Millainen asema tasa-arvolla on tässä muutoksessa ja miten se näkyy kehitysyhteistyön toimintatavoissa?

Vastaan tutkimuskysymyksiini haastattelu- sekä dokumenttiaineistoilla käyttäen menetelmänä laadullista sisällönanalyysia. Aineistoni koostuu yhdeksästä asiantuntijahaastattelusta ja seitsemästä dokumenttiaineistosta. Aineistojeni avulla pystyn saamaan tämän hetkistä tietoa alan asiantuntijoilta sekä peilaamaan niitä Suomen virallisiin linjauksiin ja ohjeistuksiin. Näin ollen voin tutkia teorian ja konkretian välistä suhdetta liittyen kehitysyhteistyön muutoksiin. Teoriaohjaava sisällönanalyysi antaa minulle mahdollisuuden kytkeä ajankohtaiset aiheet niitä käsitteleviin teorioihin kehityspolitiikasta.

2 Kehitysyhteistyön muuttuva paradigma

2.1 Kehityksen käsitteen ja kehitysyhteistyön poliittinen luonne

Kehitys on viitekehys, jolla on monia eri määritelmiä ja muotoja (Koponen 2020). Se on hyvin suhteellinen ja kiistelty käsite, ja ihmisillä on erilainen käsitys siitä, mitä sillä tarkoitetaan (Koponen 2016: 53–72). Kehitystä ja sen muutosta tutkiessa on tärkeä ymmärtää lähtökohdat, josta sitä määritellään. Kehityksen määrittely vaatii ymmärryksen siitä, miten globaali eriarvoisuus syntyy ja mitkä tekijät sitä ylläpitävät (Sumner 2006). Kehitystutkimus tutkii yhteiskunnallisia muutoksia monitieteisestä näkökulmasta ja yhdistää muun muassa antropologiaa, poliittisia tieteitä, ympäristötieteitä, historiaa ja maantiedettä. Sen avulla pystytään huomioimaan erilaisia prosesseja ja erityispiirteitä, jotka vaikuttavat yhteiskuntien toimintaan eri puolilla maailmaa (Sumner 2006). Kehitystutkimuksen tarkoituksena ei ole yksinomaan tuottaa lisää tietoa kehitykseen tai kehittyviin maihin liittyen, vaan pyrkiä levittämään sellaista tietoa, joka on käyttökelpoista sen tarkoitukseen etsiä ratkaisuja eriarvoisuuden vähentämiseen (Koponen 2016: 11–28). Kehitystutkimuksen voidaan sanoa myös olevan osa developmentalistista ajattelutapaa, joka syntyi toisen maailmansodan jälkeen.

Kehitysajattelu eli developmentalismi (engl. *developmentalism*) perustuu uskomukseen, jonka ajatuksena on, että hyvää tarkoittavalla ja rationaalisesti suunnitellulla kehityksinterventiolla saadaan yhteiskunnissa aikaan toivottuna pidettyä ”kehitystä” (Koponen 2016: 11–28). Yksi developmentalismin nousun tärkeistä hetkistä oli Yhdysvaltojen presidentin Harry S. Trumanin virkaanastujaispuhe vuonna 1949, jossa hän toi kehityksen edistämisen kansainväliseen politiikkaan sekä aloitti Yhdysvaltojen kehitysavun. Kehitysajattelu toi mukanaan myös moraalisen vastuun idean, jonka mukaan kehityksen edistäminen ei ole vain oman edun tavoittelemista vaan perustuu yhteisvastuulle (Koponen 2016: 11–28). Developmentalismi ei kuitenkaan tarkoita samaa kuin hyväntekeväisyys, vaan sen tarkoituksena on hyödyttää molempia osapuolia.

Kehityksen pohjimmainen tarkoitus on parantaa niin ihmisten, yhteiskunnan ja ympäristön olosuhteita (Slim 1995). Kehitys ei kuitenkaan ole syntynyt yksittäisestä tapahtumasta tai hetkestä, vaan muodostunut asteittain samanlaisista rakenteellisista olosuhteista (Koponen 2020). Kehityksen muodostuminen ja tapahtuminen on prosessi, joka on tapahtunut ja tapahtuu meidän reaalihistoriassamme (Koponen 2016: 53–72). Ajatus kehityksestä muutoksena on

hyvinkin vanha, mutta sen nykyinen muoto modernisaation pohjana juurtuu juurensa vahvasti Euroopan historiaan. Modernisaation mukana Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa syntyi kapitalismi, ja sitä onkin sanottu kehityksen edistykseksi (Koponen 2016: 53–72). Kapitalismi muutti Euroopan ja Pohjois-Amerikan talouksia, ja muokkasi yhteiskunnallisia rakenteita työn tuottavuuden nousuun. Tämä muutos yhdessä kolonialismin kanssa loi suuren taloudellisen eron globaalin pohjoisen ja etelän välille.

Jo ennen toista maailman sotaa kehitys nähtiin konseptina, jonka avulla valtiot pystyvät kilpailemaan keskenään, mutta toisen maailman sodan jälkeen siihen alettiin keskittyä suuremmalla panostuksella (Cooper & Packard 1997: 1–40). Yhdysvaltojen ja Euroopan kiinnostus kehityksen edistämiseen teknisen tuen avulla oli suuressa roolissa kansainvälisen kehitysyhteistyön synnyssä. Tämän myötä erilaiset kehitysorganisaatiot, kuten UNICEF, UNESCO ja WHO saivat alkunsa. Vaikka kehitys pääsi vauhtiin toisen maailman sodan jälkeen, ei sitä nähty samanlaisena kaikkialla (Cooper & Packard 1997: 1–40). Kehityksen taso ja kehityksen kannalta tärkeät asiat riippuivat paljon sijainnista ja aikaisemmasta kolonialistisesta historiasta. Vaikka kolonialismin kautta tulleet hyödyt siirtyivät suurilta osin valtioille, jotka valtasivat siirtomaita, ei kolonialismin aikaa voida pitää irrallaan kehityksen historiasta (Koponen 2020).

Kehitysyhteistyö (engl. *development cooperation*) puolestaan on kokonaisvaltaista toimintaa, jonka tavoitteena on edistää globaalia oikeudenmukaisuutta, poistaa köyhyyttä ja turvata ihmisarvoinen elämä kaikille (Janus ym. 2015). Kehitysyhteistyötä ajatellaan usein rahavirtana varakkaimmista maista köyhempiin maihin, mutta todellisuudessa se ei tarkoita vain rahavirtaa vaan myös ideoiden, arvojen ja toimintaperiaatteiden kulkeutumista yli rajojen. Joyeeta Gupta ja Carola Vegelin määrittelevät kehitysyhteistyön osaksi kansainvälistä yhteistyöjärjestelmää, jonka tavoitteena on edistää kestävästä kehityksestä ja sen alatavoitteita (Gupta & Vegelin 2016). Kehitysyhteistyö nähdään moniulotteisena prosessina, jossa yhdistyy politiikka, institutioiden rakentaminen ja kumppanuudet eri toimijoiden, kuten valtioiden, kansainvälisten organisaatioiden ja yksityisen sektorin kanssa. Kehitysyhteistyön avulla pyritään saavuttamaan niin taloudelliset, kulttuuriset, sosiaaliset sekä ympäristölliset kehityksen tavoitteet.

Kehitysyhteistyön määrittelyssä on huomioitava, miten siitä puhutaan. Englannin kielessä kehitysyhteistyön synonyymina käytetään usein kehitysapua (engl. *development aid*) tai kehitystukea (engl. *development assistance*) vaikka näiden merkityksissä on eroja (Siitonen 1990). Yhteistyöllä tarkoitetaan yhdessä tekemistä yhteistä lopputulosta varten, jolloin jaetaan

resursseja ja hyödynnetään osallistujia tasapuolisesti, niin että saavutetaan yhteinen parempi lopputulos (Janus ym. 2015; Siitonen 1990). Tuki puolestaan kertoo siitä, kuinka molemmilla osapuolilla on yhteinen päämäärä, mutta aktiivinen tekeminen tulee niin sanotulta ”tukijalta” (Siitonen 1990). Apu taas tarkoittaa avunantoa kyseiselle valtiolle tai järjestölle niin, että raha, idea ja ajatus tulevat auttajalta ja avun saajan on hyväksyttävä tämä, jotta apua voidaan toimittaa.

Kehitysyhteistyön määritelmä ja tavoitteet ovat muuttuneet ajan saatossa, ja niihin on vaikuttaneet historian tapahtumat ja ajattelutavat. Kehitysyhteistyö voidaan nähdä myös resurssien ja politiikkamallien siirtana (Park 2019). Jong-Dae Park näkee kehitysyhteistyön vuorovaikutteisena prosessina, jossa niin lahjoittajat kuin vastaanottajat vaikuttavat kehitysyhteistyön tuloksiin. Tulosten mittakaavaan puolestaan vaikuttaa myös esimerkiksi vastaanottajamaiden institutionaalinen kapasiteetti, paikallisten yritysten integroiminen ja kyky soveltaa ulkopuolisia malleja paikallisiin olosuhteisiin (Park 2019). Kehitysyhteistyö nähdään siis samanaikaisesti globaalina yhteistyönä, jossa yhdistyy arvot ja tavoitteet, mutta myös konkreettisenä instrumenttina, jonka vaikutukset riippuvat toteutuksen toimintatavoista ja maantieteellisestä ja yhteiskunnallisesta kontekstista (Gupta & Vegelin 2016; Park 2019).

Kehitysyhteistyö muokkaantuu edelleen, ja siihen vaikuttavat kansainvälisen yhteistyön lisäksi kilpailu ja globaalin pohjoisen ja etelän lähentyminen (Mawdsley 2017). Kehitysyhteistyö siis määrittyy yhä vähemmän rahallisena tukena, vaan yhä enemmän poliittisena ja institutionaalisen prosessina. Globaalin etelän nousevat taloudet haastavat perinteisiä malleja ja valtasuhteita, jonka seurauksena kehitysyhteistyössä korostuvat investoinnit ja geopolitiittiset intressit (Gupta & Vegelin 2016; Mawdsley 2017). Ihmisoikeusperustainen (engl. *human rights based approach*) kehitysajattelu on myös lisääntynyt viime vuosien aikana, ja kuinka kehitysyhteistyön tulisi edistää oikeuksien toteutumista, vastuullisuutta ja osallistamista (Noh 2022; Choondassery 2017). Tässä lähestymistavassa kehityksen tarkoituksena on vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen asemaa oikeuksien haltijoina. Empiirinen tutkimus kuitenkin näyttää, että tämä lähestymistapa on omaksuttu laajalti puheissa ja retoriikassa, mutta käytännön toteutus on epätasaista ja jää helposti taloudellisten tavoitteiden varjoon (Noh 2022).

Yhteiskunnallista muutosta voidaan siis tarkastella monista eri näkökulmista, ja erityisesti kehitysyhteistyön kaltainen poliittinen aihe muuttuu yhteiskunnan muuttuessa. Konstruktivinen ja diskursiivinen teoria yhteiskunnalliseen muutokseen korostaa sitä, kuinka politiikka ei muutu ainoastaan talouden tai vallan seurauksena, vaan myös merkitysten, normien

ja käsitteiden kautta (Escobar 2011). Tämän mukaan kehitysyhteistyö ymmärretään sosiaalisesti rakennettuna, jossa käsitykset kehityksestä, köyhyydestä ja vastuudesta muuttuvat kielen ja instituutioiden välillä. Emma Mawdslyn *Gift-teoria* myös osittaa, kuinka avun symbolinen ulottuvuus tuottaa ja oikeuttaa tietynlaisia valtasuhteita, jotka määrittävät sen vaikutusta ja legitimizeettiä (Mawdsley 2012). ”Lahjat” tai tässä kontekstissa apu, ei voi hänen mukaansa koskaan olla täysin ilmaista tai neutraalia, sillä sen antamiseen liittyy velvoitteita.

Institutionaalisen muutoksen teorit, kuten historiallisen institutionalismin näkökulma, auttaa ymmärtämään miksi kehitysyhteistyö muuttuu vähitellen eikä äkillisten muutosten kautta (Mahoney & Thelen 2009). Instituutiot, kuten OECD:n kehitysapukomitea (engl. *DAC Development Assistance Committee*), tuottaa vakiintuneita toimintatapoja ja normeja, joita uudet näkökulmat voivat haastaa, mutta joihin ne myös usein sopeutuvat. McEwanin ja Mawdslyn analyysi trilateraalista kehitysyhteistyöstä kertoo, kuinka uudet yhteistyömuodot syntyvät usein kompromisseina (McEwan & Mawdsley 2012). Muutos siis tapahtuu limittäisenä neuvotteluiden ja kokeilujen kautta eikä irrallisena aiemmasta järjestelmästä. Myös poliittisen talouden ja vallan teorit korostavat, että kehitysyhteistyön muutos keskittyy tiukasti globaaleihin taloudellisiin ja geopolitiittisiin muutoksiin (Janus ym. 2015; Ravenhill 2017). Kehitysyhteistyön merkitys on vähentynyt suhteessa muihin politiikan ja yhteistyön muotoihin, kun kehitystä muokkaavat yhä enemmän kauppa, investoinnit ja tiedonhallinta (Janus ym. 2015). Tämä näkökulma korostaa sitä, kuinka kehitysyhteistyö on osa globaalia järjestelmää, jossa muutokset eivät johdu vain kehitysyhteistyön sisäisistä tavoitteista, vaan laajemmista yhteiskunnallisista ja taloudellisista intresseistä.

Kehitysyhteistyön muutos ei siis ole yksiselitteinen tai lineaarinen prosessi, vaan hyvin kiistanalainen ilmiö, jossa uudet ja vanhat käsitykset, diskurssit ja käytännöt vaikuttavat toisiinsa (Hermes & Lensink 2001; Janus ym. 2015; McEwan & Mawdsley 2012). Vaikka kehitysyhteistyön määritelmä on laajentunut ja monipuolistunut, ovat sen rakenteet ja hallinnan muodot edelleen kiinni historiassa. Kehitysyhteistyön tarkastelu yhteiskunnallisena ja varsin poliittisena prosessina auttaa ymmärtämään, miten tieto ja oletukset ”oikeasta” ja ”väärästä” muokkaavat sen sisältöä ja suuntaa (McEwan & Mawdsley 2012). Se ei ole ainostaan vastaus globaaleihin haasteisiin, vaan osa laajempaa ymmärrystä globaalin kehityksen tavoitteista ja keinoista toteuttaa niitä.

2.2 Kehityksen siirtymä kohti instrumentaalisuutta

Kehitysteoriat ja määritelmät ovat syntyneet ja muuttuneet ajan saatossa, kun kehityspolitiikan avulla on alettu ymmärtää epäarvoisuutta, ja sen muodostumista (Currie-Alder ym. 2014). Kehitysteorioiden tutkijat ovat pitkään keskittyneet kehityksen lisääntymiseen taloudellisena kasvuna. ”Lisääntyvä vauraus” ja ”taloudellinen kasvu” ovat termejä, joita alettiin käyttää kansainvälisen kehityksen vakiintuessa (Currie-Alder ym. 2014). Kehitystä ja taloudellista kasvua on myös pidetty synonyymeinä toisilleen, vaikka todellisuudessa ne ovat rinnakkaisia termejä, jotka tarkoittavat eri asioita. Laajemmin katsottuna kehitysteorioiden taustalla on ajatus, että kehityksellä tarkoitetaan yhteiskuntien muutosta perinteisistä, maatalouspainotteista talouksista moderneihin, vapaiden markkinoiden talouksiin (Koponen 2020).

Monet kehitysteoriat, kuten strukturalistinen kehitysteoria ja riippuvuusteoria, ovat muokanneet kehityksen käsitettä ja ymmärrystä toisen maailman sodan jälkeen (Sundaram & Reinert 2005; Namkoong 1999). Nämä teoriat ovat auttaneet ymmärtämään maailman eriarvoisuutta ja siitä seuraavia vaikutuksia. Nykyään kehitystä kuitenkin katsotaan uusista näkökulmista, eikä sitä nähdä enää vain köyhyyden vähentämisenä, vaan siihen liitetään yhä vahvemmin turvallisuus ja kauppa. Viimeisten vuosikymmenten aikana kehitysyhteistyö on muuttunut oikeus- ja solidaaridusperustaisesta toiminnasta kohti instrumentaalisempaa lähestymistapaa, jossa geopoliittisilla tavoitteilla on yhä enemmän valtaa.

2.2.1 Neoliberalismi muutti kehitysyhteistyötä

Neoliberalismi muutti ajatusta kehityksestä merkittävästi. Neoliberalismin aika määritteli kehitystä ja sen kasvua uudesta näkökulmasta, joka korosti markkinaehtoisuutta, yksityistymistä ja valtion roolin pienentämistä (Kashwan ym. 2019; Murray & Overton 2016). Neoliberalismi loi ajatuksen siitä, että taloudellinen kasvu ja markkinoiden keskittäminen ovat ratkaisuja kehityksen toteutumiselle ja lisääntymiselle. Neoliberalismi nousi 1980-luvulla hallitsevaksi ideologiaksi, joka muokkasi suuresti myös tapaa katsoa ja ajatella kehitystä ja sen muodostumista (Murray & Overton 2016). Tällöin kehityksen tavoitteiksi määriteltiin muun muassa talouskasvu ja tehokkuuden lisääminen. Tämä johti hyvin teknokraattiseen kehityspolitiikkaan, jossa useasti väheksyttiin poliittisia valtarakenteita ja yhteiskunnallista eriarvoisuutta.

Neoliberalismin näkemys erosi aiemmista kehitysteorioista, kuten modernisaatiosta ja strukturalismista, sillä se näki valtion roolin pienentämisen ja markkinoiden vapauttamisen ratkaisuna kehitysongelmille, kuten eriarvoisuudelle ja maailman epätasapainolle (Kashwan ym. 2019; Murray & Overton, 2016, 2011). Kehitysyhteistyössä tämä tarkoitti esimerkiksi vähenevänä tukena valtion instituutioihin ja puolestaan painottaen yksityisen sektorin toimijoita. Neoliberalismin aikaa voisi pitää käännekohtana kehitysajattelussa, sillä se kritisoi aikaisempia ajattelutapoja lineaarisesta kehityksen näkemyksestä sekä rakenteita korostavasta mallista. Neoliberalismi on heijastusta globaalista talous- ja politiikkamuutoksesta, joka puolestaan heijastuu kehitysyhteistyön toimintaperiaatteisiin kyseisellä aikakaudella.

Kehityksen käsitteen uudelleenmuodostuminen neoliberalismin aikana herätti myös paljon kritisointia ja erityisesti kritiikkiä kehityksen näkemistä ainostaan taloudellisten mittareiden perusteella. Tätä kritisoi muun muassa Amartya Sen. Senin kritiikki tuolloista kehitysajattelua kohtaan kehitti toimintamahdollisuuksiin perustuvan lähestymistavan (engl. *capability approach*) (Sen 1993). Tämän lähestymistavan mukaan kehitystä ei tulisi mitata pelkästään taloudellisen kasvun perusteella, sillä korkea bruttokansantuote (BKT) ei kerro koko totuutta ihmisten todellisesta hyvinvoinnista.

Senin kritiikin myötä YK:n kehitysohjelma (engl. *UNDP United Nations Development Programme*) julkaisi ensimmäistä kertaa raportin, jossa kehitykseen liitettiin sana ”ihminen”: *Human Development*. Kyseinen raportti myös tuotti uuden tavan mitata kehitystä ihmisistä lähtöisin, ja tämä nimettiin inhimillisen kehityksen indeksiksi (engl. *HDI Human Development Index*) (Sagar & Najam 1998). Aikaisemmin ymmärretty kehityksen tutkimus BKT:n mittaamisesta laajentui ihmislähtöiseen kehityksen tutkimukseen, joka määriteltiin ”Ihmisten valintojen laajenemisen prosessina” (Sagar & Najam 1998). Indeksien mukaan inhimillisen kehityksen periaatteena on pitkä ja terve elämä, riittävä koulutus ja elintaso. Näitä mitataan kolmen muuttujan avulla, jotka ovat: odotettavissa oleva elinikä, koulutuksen keskiarvo ja ostovoimakorjattu BKT (Sagar & Najam 1998; UNDP 2026). Tämän mittarin avulla kehityksen mittaaminen ja ymmärtäminen ottivat suuria askeleita kohti todellisuuden ymmärtämistä ja siihen vaikuttamista.

Neostrukturalismi puolestaan muodostui 2000-luvun alussa neoliberalismin kritiikin pohjalta (Murray & Overton 2011). Neoliberalismin keskeiset periaatteet säilyivät myös neostrukturalismissa, mutta muuntuivat niin, että se yhdisti markkinakeskeisyyden ja valtion aktiivisemmän roolin kehityksen edistämässä. Neostrukturalismi korosti instituutioiden

merkitystä ja hyvää hallintoa, mutta ei hylännyt markkinoiden tärkeää roolia taloudellisen kehityksen edistäjänä. Kehityksen määrittelyn kannalta neostrukturalismi siirtyi pois kapeana pidetystä talouskasvukeskeisyydestä kohti moniulotteisempaa ymmärrystä kehityksen saavuttamisesta (Murray & Overton 2016, 2011). Neostrukturalismi laajensi kehityksen käsitettä niin, että se sisälsi myös sosiaalisen inklusion ja köyhyyden vähentämisen, kuitenkin pitäen talouskasvun yhtenä pääteemoista. Tästä voidaan huomata, kuinka kehityksen uudelleenmäärittely ei tapahdu radikaalin, täysin uuden ideologian kautta, vaan pikemmin laajentumisen kautta (Murray & Overton 2011). Neostrukturalismi ei siis korvannut aikaisempia kehitysparadigmoja, vaan muokkasi niitä vastaamaan aikakauden poliittisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin.

2.2.2 Retroliberalismi ja kohti tasavertaisempaa kumppanuutta

2010-luvun kehityspolitiikka on siirtynyt vähitellen kohti retroliberalismia sekä kehitysyhteistyön uutta aikaa, jonka tavoitteena on tasavertainen kumppanuus. Tätä muutosta on kuvattu muun muassa post developmentalismin sekä beyond aid- käsitteiden kautta. Nämä kyseenalaistavat perinteisen kehitysavun keskeisen roolin ja korostavat laajempia rahoituksen, investointien ja taloudellisen yhteistyön muotoja (Lin & Wang 2017; Mawdsley 2018; Murray & Overton 2016). Kehityksen määrittelyyn vaikuttaa rakenteellinen transformaatio, joka ei enää perustu ensisijaisesti avunantoon, vaan kumppanuuksiin, investointeihin ja taloudelliseen integraatioon valtioiden ja instituutioiden välillä (Lin & Wang 2017). Kehitysyhteistyö nähdään niin sanottuna välineenä, joka mahdollistaa markkinoiden toiminnan ja yksityisen sektorin roolin vahvistamisen globaalin etelän maissa.

Retroliberalismi kansainvälisessä kehityspolitiikassa tarkoittaa kehitysmallia, joka tuli valtaan globaalin finanssikriisin jälkeen 2008 ja on ollut viemässä kehitystä tämänhetkiseen suuntaan (Murray & Overton 2016). Ennen retroliberalismia kehitysapua perusteltiin pitkälti köyhyyden vähentämisellä ja vastaanottajamaiden tarpeilla, kun taas retroliberalismissa puhutaan ”jaetusta hyvinvoinnista”. Tämä oli alkua nykyiselle mallille, jossa halutaan, että kehitysavusta saadaan hyötyä niin vastaanottajalle kuin antajallekin. Markkinat ovat keskeisessä osassa, mutta valtio saa suurempaa roolia aktiivisena tukijana kehitykselle (Murray & Overton 2016). Maailmantilanteen muuttuessa ja prioriteettien uudelleenmäärittelyssä geopolitiittinen kilpailu kovenee, mikä vaikuttaa kehitysyhteistyön painopisteiden muokkaantumiseen.

Kehitykseen käytettävää rahoitusta pyritään kasvattamaan julkisesta avustusrahoituksesta yksityisiin investointeihin, jolloin kehitys määritellään yhä enemmän rahoituskysymykseksi (Mawdsley 2018). Tämä muutos kehityksen määrittelyssä on uudenlaista ja se siirtää samalla kehityksen painopistettä pois rakenteellisesta eriarvoisuudesta ja köyhyyden vähentämisestä kohti investointien houkuttelemista ja valtioiden omien talouksien maksimoimista (Mawdsley 2018; Murray & Overton 2016). Tällöin kehityksen määrittely on yhteydessä yhä enemmän globaaliin rahoitusjärjestelmään eikä niinkään yhteiseen solidaarisuuteen ja inhimilliseen elämän laadun parantamiseen köyhemmissä maissa.

YK julkisti vuonna 2015 maailmanlaajuisen kestävä kehityksen toimintaohjelman *Agenda 2030*, joka on seurausta aikaisemmin voimassa olleille vuosituhatavoitteille (United Nations 2015). Kehitysohjelman tavoitteena on poistaa äärimmäinen köyhyys, vähentää eriarvoisuutta, suojella ympäristöä ja ilmastoa ja edistää rauhaa ja ihmisoikeuksia vuoteen 2030 mennessä. Tämä agenda on ollut pohjana kansainväliselle kehitysyhteistyölle vuodesta 2015 eteenpäin, ja sen eteen on tehty paljon investointeja, mutta sen laajuus ja väljät toimintaperiaatteet ovat estäneet sitä toteutumasta tavoitteiden mukaisesti. Agenda 2030 on myös saanut paljon kritiikkiä, kuinka sen tavoitteet ovat osittain ristiriidassa keskenään (Telleria & Garcia-Arias 2022). Talouskasvun lisääminen voi helposti lisätä luonnonvarojen kulutusta ja päästöjen määrää sekä infrastruktuurin rakentaminen voi heikentää biodiversiteettiä. Tutkijat ovat myös huomauttaneet, kuinka se yrittää samaan aikaan kasvattaa globaalia taloutta ja vähentää eriarvoisuutta ja ympäristön kuormitusta, mutta nykyisessä talousjärjestelmässä tämä ei ole mahdollista (Telleria & Garcia-Arias 2022).

Agenda 2030 heijastaa perinteisempää ajattelua kehitysyhteistyöstä, mutta sen epäonnistuminen tavoitteiden saavuttamisessa on heikentänyt sen vaikuttavuutta kehitysyhteistyön kentällä. Beyond aid- ajattelu ja retroliberalismi heijastavat puolestaan suurempaa ideologista muutosta kehityksen kentällä, ja ne uudelleen määrittelevät kehitystä erityisesti rahoituksen ja taloudellisten hyötyjen näkökulmasta (Mawdsley 2018; Murray & Overton 2016). Tämän myötä perinteisesti pinnalla olevat teemat, kuten köyhyyden vähentäminen ja tasa-arvo jäävät vähemmälle huomiolle ja ne liitetään osaksi talouskasvun tavoitteita, vaikka ne ovat aikaisemmin olleet omina, tärkeinä tavoitteinaan. Yhä enemmän kehitys ja kehitysyhteistyö tulevat osaksi globaalia poliittista taloutta, jossa kehityspoliittikan tavoitteet muokkaantuvat markkinoiden ehdoilla.

2.2.3 Oikeusperustaisuus vs instrumentaalisuus

Kehitysyhteistyön painopisteessä on tapahtunut merkittävä siirtymä oikeusperustaisesta lähestymistavasta kohti instrumentaalisuutta, jossa kehitysapu nähdään välineenä talouskasvun ja avunantajamaiden omien etujen edistämiseksi (Ulkoministeriö 2016). Instrumentaalisuus kehityspolitiikassa tarkoittaa kehitysavun välineellistämistä tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi (Herceg-Kolman & Bandov 2022). Yleensä nämä tavoitteet, joita kehitysavun välineellistämällä pyritään saavuttamaan ovat poliittisia, strategisia tai taloudellisia päämääriä. 1990-luvulta eteenpäin kehityspolitiikassa vallitsi oikeusperustainen lähestymistapa (engl. *right-based approach*), joka korosti kehitysmaiden yhteiskuntien oikeuksia, osallisuutta ja valtarakenteiden purkamista. Pitkään köyhyyden vähentäminen oli itsearvollinen moraalinen tavoite. Kehitystä ei ymmärretty vaan taloudellisena kasvuna, vaan ihmisten hyvinvointiin ja mahdollisuuksiin liittyvänä prosessina (Ulkoministeriö 2016; Sen 1993). Kehityksen keskiöön nostettiin koulutus, terveys ja elämänlaatu talouskasvun rinnalle.

Globaalin finanssikriisin myötä vahvistunut retroliberaali kehityspolitiikka on kuitenkin muuttanut kehityksen käsitettä välineellisemmäksi. Painopiste aikaisemmin tärkeinä pidetyistä sosiaalisista oikeuksista ja instituutioiden tukemisesta on siirtynyt niin sanottuihin ”koviin” infrastruktuurihankkeisiin ja markkinoiden avaamiseen yksityiselle pääomalle (Ulkoministeriö 2016; Broberg & Sano, 2018). Tässä uudelleenmuokkaantuneessa mallissa kehitysapu ei enää toimi niinkään oikeuksien toteuttajana vaan strategisena investointina, jonka odotetaan tuottavan tulosta jaettuna hyvinvointina niin auttajamaille kuin kohdemaalle. Tämän avulla pyritään luomaan uusia kumppanuuksia valtioiden välille, mutta oikeusperustaisuus on vaarassa jäädä kaupallisen hyödyn varjoon.

Kehityksen ja kehitysyhteistyön instrumentaalistumista on myös kritisoitu paljon kehitystutkimuksen kentällä, erityisesti post-kehitysajattelun näkökulmasta, jossa keskeisiä tutkijoita olivat Arturo Escobar ja Wolfgang Sachs (Escobar 1992; Sachs (toim.) 2019). He kritisoivat juuri kehityksen länsimaalaista ajattelutapaa, joka ei heidän mukaansa ole neutraali eikä universaali (Escobar 1992; Sachs (toim.) 2019). Escobar näkee kehityksen poliittisena ja hallinnallisena strategiana ja Sachs puolestaan yleisesti epäonnistuneena projektina, jossa länsimaalainen imperalismi uhkaa paikallisia kulttuureita ja perinteitä (Escobar 1992; Sachs (toim.) 2019). Sachs kritisoi erityisesti kehityksen arvioimista ainostaan taloudellisten mittareiden perusteella.

2010-luvusta eteenpäin kehitystä on kritisoitu erityisesti sen sisältämistä valtarakenteista ja kehitysteorioiden suppeasta näkökulmasta purkaa niitä (Fischer 2019; Sultana 2018; Wagner Bozzolo 2022). Fischer huomauttaa, kuinka kehitystutkimus on viime vuosikymmeninä etääntynyt sen alkuperäisestä tehtävästä (Fischer 2019). Hänen mukaansa kehityksen pitäisi huomioida talouden rakenteellisia muutoksia, kuten teollistumista ja työmarkkinoiden kehitystä, jotta kehitys voisi tapahtua toivottuun suuntaan. Wagner Bozzolo puolestaan kritisoi kehitystoiminnan rakennetta ylhäältä alaspäin toimintana, joka sivuuttaa paikallisten kokemukset ja tiedon (Wagner Bozzolo 2022). Kehitystä tulisi tarkastella ja toteuttaa paikallisten toimijoiden näkökulmasta, jolloin muutokset on mahdollista sovittaa paikalliseen kontekstiin.

Farhana Sultana kritisoi kehityksen teknillistä ja poliittista luonnetta, ja kyseenalaistaa kestävän kehityksen tavoitteet universaaleina ja neutraaleina tavoitteina (Sultana 2018). Hän huomauttaa, kuinka kestävän kehityksen tavoitteet helposti sivuuttavat kolonialismin historian ja nykyiset globaalit valtasuhteet, vaikka niiden tarkoitusperä olisikin hyvä. Sultana myös painottaa kritiikissään, kuinka oikeudenmukaisuus- ja tasa-arvokysymykset jäävät liian useasti taka-alalle. Kehityksen toteutuminen oikeudenmukaisuuden nimissä vaatii uusia, vaihtoehtoisia näkökulmia ja erilaisten tulevaisuuksien tunnistamista (Sultana 2018; Wagner Bozzolo 2022). Instrumentaalinen kehityspolitiikka vaikuttaa myös siihen, miten sukupuolten välinen tasa-arvo nähdään osana kehitystä (Broberg & Sano 2018; Calkin 2015). Feministinen kehitystutkimus kritisoi sitä, miten tasa-arvoa perustellaan taloudellisena hyötynä eikä ihmisoikeuskysymyksenä ja itseisarvona. Tällöin rakenteellinen eriarvoisuus jää vähemmälle huomiolla eikä sitä pyritä todellisuudessa purkamaan.

Kehitysyhteistyön siirtymä kohti instrumentaalisempaa lähestymistapaa heijastaa kansainvälisen politiikan ja talouden muutosta. Kehityspolitiikkaa määrittävät yhä enemmän turvallisuus, geopolittiset intressit ja taloudellinen kilpailu, jonka vuoksi se haastaa aikaisemmin keskeisessä roolissa olleita oikeus- ja tasa-arvotavoitteita. Tätä muutosta voidaan myös tarkastella Suomen kehityspolitiikassa, jossa painopisteet ovat viime vuosina siirtyneet aiempaa vahvemmin turvallisuus- ja talouspoliittisiin tavoitteisiin.

2.3 Feministinen näkökulma kehityspolitiikan muutokseen

Feministinen näkökulma on valtarakenteista vapauttavaa ja sen tarkoituksena on katsoa kriittisesti kehityksen kokonaiskuvaa. Feminismi syntyi 1800-luvun alussa poliittisena vastauksena mieskeskeiselle ajatusmallille, jota on esitetty univeraalina ja hyväksyttynä (Aguinaga ym. 2013). Feministinen näkökulma keskittyy sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen sekä haastaa vanhoja ajatusmalleja (Jackson & Pearson 1998). Se ottaa kehityskeskusteluun inhimillisemmän näkökulman ja tutkii, miten kehitys todellisuudessa vaikuttaa kaikista heikoimmassa asemassa oleviin. Se tutkii, kenelle kehitys kuuluu ja ketkä puolestaan jäävät sen ulkopuolelle. Feministinen näkökulma tarkastelee, miten sukupuoli, valta ja epätasa-arvo yhdistyvät kehityspolitiikassa (Beetham & Demetriades 2007; Calkin 2015; Struckmann 2018).

Feministinen näkökulma kehityskeskustelussa nousi pintaan 1970-luvulla, kun kehitystä alettiin katsoa laajemmin ja eri näkökulmia huomioiden (Aguinaga ym. 2013). *Women in Development*- lähestymistapa tarkoittaa naisten sisällyttämistä taloudellisen kehityksen luomiseen, ja naisten roolin tiedostamista kehityksen edistämisessä (Cornwall 2016). Naiset haluttiin sisällyttää kehityspolitiikkaan aktiivisesti eikä vain passiivisina edustajina, äiteinä ja kotiäiteinä (Aguinaga ym. 2013; UNICEF 2022; Cornwall 2016). Naisten osallisuus kehityksessä eteni melko nopeasti, sillä mitä enemmän naisten asemaa ja osallisuutta tutkittiin, sitä selkeämmin huomattiin, kuinka ilman naisten osallistamista niin päätöksentekoon kuin toimintatapoihin- ja malleihin, ei kehitys voisi olla tasavertaista (Beetham & Demetriades 2007; Calkin 2015; Jaquette 2017). Vastareaktion Women in Development- ajattelulle syntyi *Gender and Development*, mikä puolestaan kyseenalaisti niitä rakenteita ja vallan suhteita, jotka tuottavat sukupuolten välistä epätasa-arvoa (Cornwall 2016; Jaquette 2017). Tässä lähestymistavassa sukupuoli ymmärretään sosiaalisena ja poliittisena rakenteena, joka muokkaa kehityksen suuntaa kaikilla tasoilla, niin kotitalouksissa, yhteisöissä ja yhteiskunnan instituutioissa.

Intersektionaalinen näkökulma on keskeinen osa feminististä näkökulmaa, ja korostaa, kuinka sukupuoli ei ole erillään muista eriarvoisuutta tuottavista tekijöistä. (Crenshaw 2013; Davis 2008). Intersektionaalisuuden käsite kertoo, kuinka sukupuoli ei toimi tyhjiössä, vaan se risteää muiden tekijöiden kanssa ja tuottaa uusia ja toisistaan eroavia marginalisaation muotoja (Crenshaw 2013). Intersektionaalinen analyysi auttaa ymmärtämään, miksi kehitys ei vaikuta kaikkiin samalla tavalla, vaan myös esimerkiksi köyhyys, etninen tausta ja maantieteellinen

sijainti voivat vaikuttaa haavoittuvaisuuteen. Tämä näkökulma on tärkeä pitää keskiössä kehityspolitiikasta puhuttaessa, sillä universaalit ratkaisut voivat huomaamatta vahvistaa jo olemassa olevia naisia sortavia rakenteita, ja sulkea marginalisoidut ryhmät kehityksen ulkopuolelle. Retroliberaali instrumentaalisuus usein pyrkii yksinkertaistamaan kehityksen mitattaviin yksikköihin, kun taas intersektionaalinen feministinen tutkimus haluaa osoittaa, kuinka tällaiset yksinkertaistamiset usein unohtavat kaikkein heikoimmassa asemassa olevat vähemmistöt.

Sydney Calkin ja Carolin Struckmann nostavat puolestaan esiin sukupuolten välisen tasa-arvon haasteita, jotka ovat esillä tälläkin hetkellä. Calkin kritisoi, kuinka sukupuolten välistä tasa-arvoa perustellaan taloudellisilla hyödyillä. Naisten oikeudet olla mukana päätöksenteossa nähdään välineenä talouskasvulle eikä itseisarvona (Calkin 2015). Tasa-arvo ei tällöin huomioi oikeudenmukaisuutta, vaan muodostuu taloudelliseksi tehokkuuskysymykseksi. Struckmann taas tuo esiin Agenda 2030 tavoitteiden haasteet tasa-arvon näkökulmasta. Hän analysoi, kuinka globaalit kehitysohjelmat voivat edelleen heijastaa länsimaalaisia arvoja, ja sivuuttaa globaalin etelän paikalliset kontekstit (Struckmann 2018). Globaaleja kehitysohjelmia ei voi hänen mukaansa pitää neutraaleina ja kehitystä edistävinä, sillä niiden integroiminen paikallisiin oloihin voi jättää huomioimatta naisten asemaa esimerkiksi rodun, luokan ja historiallisen kolonialismin näkökulmasta.

Tasa-arvo (engl. *equality*) käsitteenä on aina läsnä feministisessä tutkimuksessa. Se tarkoittaa kaikkien kohtelemista samalla tavalla, ja erilaisten luokitusten vastustamista oikeudenmukaisuuden, neutraaliuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi (Cornwall 2016; Minow 2021). Tasa-arvo keskittyy yhdenvertaisten mahdollisuuksien takaamiseen riippumatta yksilöiden taustasta, historiallisista epätasa-arvoista tai henkilökohtaisesta tilanteesta (Minow 2021). Tasa-arvotyöllä tarkoitetaan systemaattisia toimia, politiikoita ja käytäntöjä, joiden tavoitteena on vähentää sukupuoleen ja muihin henkilökohtaisiin taustoihin, kuten ikään, etnisyyteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvia eriarvoisuuksia (Silander ym. 2024). Tasa-arvotyön tarkoituksena on edistää kaikkien ihmisten oikeudenmukaista kohtelua ja yhdenvertaistaa mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Tasa-arvon edistämisen eteen tehtyyn työhön voi kuulua muun muassa erilaisten tasa-arvosuunnitelmien tekoa, koulutusta, palkkaerojen tarkastelua, syrjinnän ehkäisyä ja monimuotoisuuden lisäämistä (Grzelec 2024; Silander ym. 2024).

Sukupuolten tasa-arvon instrumentalisoituminen kehityspolitiikassa kuvastaa sitä siirtymää, jossa naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen on irrotettu oikeusperustaisuudesta ja liitetty talouskasvun välineeksi. Tämä suunta on ollut havaittavissa kehityksessä jo jonkin aikaa ja konkretisoituu erityisesti maailmanpankin lanseeraaman ”älykkään taloustieteen” ajatteluun. Tässä retroliberaalissa ajattelussa investointeja naisiin ja tyttöihin perustellaan sillä, että he ovat miehiä tehokkaampia ja luotettavampia taloudellisia toimijoita, joiden voimaannuttaminen tuottaa suoraviivaisesti korkeampaa tuottavuutta. Feministinen kehitystutkimus on kuitenkin kritisoinut tätä ja huomauttanut, kuinka tämä logiikka tekee naisista kehityksen välineitä, joiden oletetaan ratkaisevan globaalin köyhyyden ongelmat oman palkattamon ja alipalkatun työnsä kautta (Razavi 2009; Roberts 2015). Samaan aikaan, kun tasa-arvo pelkistetään taloudelliseksi indikaattoriksi, huomio siirtyy pois valtasuhteista ja rakenteellisesta eriarvoisuudesta, jotka ovat alun perin olleet muodostamassa nykyistä patriarkaalista järjestelmää.

Feministinen kehitystutkimus antaa kriittisen näkökulman kehityspolitiikan muutokseen. kehitysyhteistyön painopisteiden siirtyessä kohti turvallisuus-, talous- ja geopoliittisia tavoitteita myös tasa-arvon asema voi muuttua aiempaa instrumentaalisemmaksi. Feministinen näkökulma korostaa sitä, miten kehityspolitiikan tarkastelussa on huomioitava rakenteelliset valtasuhteet, paikalliset kontekstit ja oikeudenmukaisuuskysymykset. Tämä auttaa myös tarkastelemaan Suomen kehityspolitiikan viimeaikaisia muutoksia ja niiden vaikutuksia tasa-arvotyöhön.

3 Suomen kehitysyhteistyön konteksti

3.1 Suomen kehitysyhteistyön historiallinen kehitys

Suomen kehitysyhteistyö on historiallisesti perustunut oikeus- ja tasa-arvoperustaisuuteen, mutta viime vuosina painopiste on siirtynyt yhä enemmän turvallisuuteen ja taloudellisiin intresseihin. Suomi on tehnyt kehitysyhteistyötä jo yli sata vuotta, mutta toiminta on ollut pienimuotoista vuoteen 1965 asti (Artto 2005). Vuonna 1965 Suomi perusti ensimmäisen kansainvälisen kehitysaputoimiston. Tämän jälkeen Suomen rooli muuttui, ja kansainvälinen kehitysyhteistyö alkoi muodostua entistä organisoidummaksi (Artto 2005). Suomi otti käyttöön kehitysyhteistyön edistämiseksi systemaattisia toimia sen jälkeen, kun YK:n kehitysjärjestöt yleistyivät ja OECD:n kehityskomitea (DAC) muodostui tärkeäksi toimijaksi avun koordinoimiseksi. Suomen tekemä kehitysyhteistyö ulkomailla, ”kolmannessa” maailmassa alkoi vuonna 1968 (Artto 2005). Tällöin suomalainen kehitysavun ryhmä suuntasi Tansaniaan, josta alkoikin pitkä, tähän päivään asti kestävä yhteistyö Suomen ja Tansanian välillä.

Suomi liittyi kehityskomitean jäseneksi vuonna 1969, mikä oli merkittävä askel. Tästä eteenpäin Suomen kehitysyhteistyö seurasi kansainvälisesti sovittuja standardeja avun tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja raportoinnin suhteen. Tämä jäsenyys sitoi Suomen osaksi säännöllistä raportointia ja vertaisarviointia, mikä myös myöhemmin mahdollisti kotimaisen kehityspolitiikan systemaattisen arvioinnin osana globaalia kehityskeskustelua. Vuodesta 1979 lähtien kehitysyhteistyöhön käytetyt varat kasvoivat jatkuvasti 1990-luvun lamaan asti. Kehitysyhteistyön osuus BKT:stä kasvoi ripeästi ja saavutti huippunsa vuonna 1991, jolloin se oli 0,8 %. Halu kasvattaa kehitysyhteistyön määrää ei tullut ainoastaan valtiolta ja YK:n virallisilta määräyksiltä, vaan kansalaisjärjestöillä ja erilaisilla yhteisöillä oli merkittävä rooli kehitysavun lisäämisessä (Artto 2005). Länsimaalaista kehitysapua on kuitenkin pitkään kritisoitu, erityisesti globaalin etelän tutkijoiden puolesta, ja myös Suomen antamaa kehitysapua on kyseenalaistettu. Sitä on sanottu vääränlaiseksi, ja esitetty, kuinka kehitysyhteistyön painopiste tulisi siirtää taloudellisista intresseistä suoraan köyhien väestöryhmiä palveleviin sosiaali- ja koulutusohjelmiin. Taistelu taloudellisten ja sosiaalisten intressien välillä jatkuu Suomen kehitysyhteistyössä edelleen, mikä näkyy kehitysyhteistyön kentän muutoksina vuosien varrella.

3.2 Suomen kehityspolitiikan painopisteiden muutos

Suomen kehityspolitiikan institutionalisoituminen alkoi 1990-luvulla Ahon ja Lipposen hallituskausilla, jolloin luotiin pohja monenkeskeiselle yhteistyölle EU:n, YK:n ja Maailmanpankin kanssa (Valtioneuvosto s.a.). Tuolloin vakiintuneiksi ydintavoitteiksi muodostuivat köyhyyden vähentäminen, ihmisoikeudet ja demokratia. 2000-luvun alussa Jääteenmäen ja Vanhasen hallitukset laajensivat tätä perustaa kytkemällä kehitysyhteistyön osaksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä YK:n vuosituhattavoitteita. Tämä nosti koulutuksen ja terveyden ohella keskiöön globaalin vastuun ja kestävän kehityksen.

2010-luvulla politiikan painopiste siirtyi Kataisen ja Stubbinkaudella kohti tuloksellisuuden mittaamista ja yksityisen sektorin investointeja (Valtioneuvosto s.a.). Tämä huipentui Sipilän hallituskaudella historiallisiin, yli 300 miljoonan euron määräraha-leikkauksiin. Tämä merkitsi selkeää strategista käännettä Suomen kehityspolitiikassa, jossa se alistettiin markiinaehtoiselle kauppa- ja talouspolitiikalle. Tästä markkinasuuntautuneisuudesta siirryttiin Marinin hallituskaudella takasin perinteisempään arvopohjaiseen politiikkaan. Vaikka koronapandemia vaikeutti tavoitteiden toteuttamista, silti politiikan keskiöön nostettiin jälleen määrärahojen pitkän aikavälin kasvattaminen, Agenda 2030, ilmastonmuutos sekä sukupuolten tasa-arvo.

Tämän hetkinen Petteri Orpon hallituskausi (2023-) on hyvin paljon seurannut Sipilän hallituskauden linjoja, ja tehnyt merkittäviä rahoitusleikkauksia kehitysyhteistyöhön (Valtioneuvosto s.a.). Kehitysyhteistyön on linjattu säilyvän osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, mutta sen painoarvoa on pienennetty. Nämä Orpon hallituksen leikkaukset ovat kuitenkin olleet ennennäkemättömiä, sillä koko maailman geopoliittinen ympäristö on muuttunut ja painopisteet sen myötä (Valtioneuvosto s.a.). Painopisteet kaikista heikommassa asemassa olevien ihmisten tukemisesta ovat siirtyneet Suomen turvallisuuden edistämiseen ja Ukrainan tukemiseen. Venäjän hyökkäyssodan myötä yleistä turvallisuuspolitiikka huomioiden, on luonnollista, että suuri osa kehitysyhteistyöstä suuntautuu Ukrainan tukemiseen ja sen jälleenrakentamiseen. On kuitenkin huolestuttavaa, miten muut maapallon kannalta tärkeät teemat, kuten ilmasto ja tasa-arvo, ovat jääneet pienemmälle huomiolle.

3.3 Tasa-arvo Suomen kehityspolitiikassa

Sukupuolten välinen tasa-arvo nousi vahvemaksi osaksi Suomen kehityspolitiikkaa 1990-luvulla, kun alettiin painottaa ihmisoikeusperustaisuutta, köyhyyden vähentämistä ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Sukupuolten välinen tasa-arvo on määritelty läpileikkaavaksi tavoitteeksi, mikä tarkoittaa tasa-arvonäkökulman huomioimista kaikessa kehitysyhteistyössä (Valtioneuvosto 2012). Tasa-arvoa ei enää nähty yksittäisenä tavoitteena vaan osana kestävästä kehitystä ja sen toteutumista. 2010-luvulla Suomi pyrki profiloitumaan kansainvälisesti sukupuolten välisen tasa-arvon edistäjänä. Suomi painotti kehityspolitiikassaan erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksia, koulutusta ja seksuaali- ja lisääntymisterveyttä.

Vaikka sukupuolten välinen tasa-arvo on säilynyt Suomen kehityspolitiikan virallisissa tavoitteissa, kehityspolitiikan painopisteiden muutokset ovat herättäneet keskustelua siitä, kuinka keskeisessä asemassa se on käytännössä. Kehitysyhteistyön määrärahojen leikkaukset, yksityisen sektorin roolin vahvistuminen ja turvallisuus ja geopoliittisten tavoitteiden korostuminen voivat vaikuttaa siihen, miten tasa-arvotyötä priorisoidaan kehityspolitiikassa. Vaikka Suomi korostaa tasa-arvoa virallisissa linjauksissa, niin Suomelta puuttuu edelleen ulkopolitiikan tasa-arvotyötä ohjaava strategia ja toimintasuunnitelma (Naisjärjestöjen keskusliitto 2022). Tämän vuoksi systemaattinen ja resurssiviisas tasa-arvotyö on haastavaa. Tasa-arvolla on myös tärkeä rooli turvallisuuden ja demokratian rakentamisessa, jonka vuoksi oikeanlainen panostus tasa-arvon toteutumisen eteen olisi oleellinen osa kestävästä kehityksestä toteutumista.

Suomi osana EU:ta on sitoutunut osallistumaan EU:n tasa-arvoa edistävään toimintasuunnitelmaan, jonka mukaan tasa-arvon on oltava joko merkittävä osatavoite tai pääasiallinen tavoite 85 % kaikista uusista kehitysohjelmista (Naisjärjestöjen keskusliitto 2022). Suomi on kuitenkin edelleen kaukana tämän tavoitteen saavuttamisesta ja vuonna 2023 vain noin puolet uusista hankkeista sisälsi tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Kehityspolitiikan tulosraportin (2022) mukaan vain 13 % uusista hankkeista edisti ensisijaisesti tasa-arvon toteutumista. Tämä herättää kysymyksen siitä, kuinka paljon kehitysyhteistyön instrumentaalisoituminen on jo vaikuttanut kehityspolitiikan painopisteisiin ja kuinka paljon se voi vielä tulevaisuudessa vaikuttaa.

4 Aineistot ja menetelmät

4.1 Dokumenttiaineistot ja puolistrukturoidut haastattelut

Käytän tutkimuksessani valmiita dokumenttiaineistoja sekä itse keräämiäni haastatteluaineistoja. Dokumenttiaineistoja tutkimuksessa on seitsemän, jotka koostuvat eri tahojen pöytäkirjoista, raporteista ja ohjelinjauksista. Itse keräämäni aineistot koostuvat temaattisista asiantuntijahaastatteluista, jotka litteroin ja analysoin laadullisella sisällönanalyysillä. Asiantuntijahaastatteluista minulla on yhdeksän. Haastateltavani ovat kehitysyhteistyösektorilla toimivia asiantuntijoita, joilla on pidempiaikaista kokemusta kehitysyhteistyöstä. Heidän kokemuksensa ja osaamisensa kehitysyhteistyön kentällä antavat mahdollisuuden arvioida kriittisesti sitä, miten kehitysyhteistyön muutos tulee vaikuttamaan Suomen tekemään tasa-arvotyöhön.

Käytin tutkimuksen edetessä lumipallomenetelmää, jonka avulla sain tietää toimijoita, jotka ovat keskeisiä tutkimukseeni liittyen. Lumipallomenetelmä (engl. *snowball sampling*) on yksi laadullisten tutkimusten yleisimmistä metodeista, jonka avulla saadaan aikaan koottua keskeinen joukko toimijoita, jotka vaikuttavat tutkimuksen tuloksiin (Parker ym. 2020). Metodissa tutkija aloittaa pienestä määrästä keskeisiä toimijoita, tässä tutkimuksessa haastateltavia asiantuntijoita, jotka liittyvät tutkimukseen. Tämän jälkeen haastateltavilta kysytään, keitä he voisivat suositella haastateltaviksi, ja jotka toisivat kriittistä lisäarvoa tutkimukselle. Näin ollen aiheen asiantuntijat pystyvät luomaan toimijaverkon, josta on hyötyä tutkijalle tutkimuksen kannalta (Parker ym. 2020). Tämä menetelmä tuki haastatteluprosessia hyvin, sillä monilta haastateltavilta löytyi paljon kiinnostavia suosituksia haastattelujen edetessä.

4.1.1 Selonteot, raportit ja ohjelinjaukset

Valitsin valmiiksi aineistokseni seitsemän erilaista dokumenttia, joissa suurimmassa osassa kuvataan Suomen kehitysyhteistyön muutosta, ja tapoja, joilla Suomi sitä tekee. Dokumentit auttavat minua vertailemaan haastatteluaineistoissa esiin nousseita teemoja Suomen virallisiin kehityspolitiikan tavoitteisiin. Kaksi dokumenttiaineistoistani liittyy tähänhetkiseen maailman tilanteeseen yleisesti, ja uskon niillä olevan lisäarvoa, sillä tutkimukseni käsittelee muutosta, joka on yhteydessä laajempaan yhteiskunnalliseen muutokseen. Dokumenttiaineistoja valitessa

pyrin siihen, että ne pystyisivät vastaamaan tutkimuskysymyksiini ja näin ollen tukemaan haastatteluaineistoja. Dokumentteiksi valikoitui *Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko 2024*, *Kehityspoliitiikan globaalien toimintaympäristön keskeiset muutokset 2019-2023*, *Ihmisoikeusperustaisuus Suomen kehityspoliitikassa*, *OECD development co-operation peer review report 2024 Finland*, *Development Co-operation profiles: Finland*, *Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle sekä UN womenin raportti 2026*.

Taulukko 1. Dokumenttiaineistot

	Asiakirjan nimi	Vuosi	Tekijä/Julkaisija	Asiakirjan tyyppi	Käytetty osuus	Käyttötarkoitus tutkimuksessa
1	Ihmisoikeusperustaisuus Suomen kehitysyhteistyössä	2023	Kehityspoliittinen toimikunta	valtioneuvoston julkaisu	koko julkaisu	peilata tasa-arvotyön toteutumista Suomen kehitysyhteistyössä
2	OECD Development Co-operation Peer Review: Finland	2024	OECD	raportti	koko raportti	saada kokonaiskuva Suomen kehitysyhteistyöstä laajemmasta näkökulmasta
3	Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko	2024	Valtioneuvosto	valtioneuvoston julkaisu	Luku 4 Kehityspoliitiikka ja kehitysyhteistö ja luku 5 Kauppaa ja kehitystä edistetään yhdessä	tutkia kehitysyhteistyön ja kehityspoliitiikan tilannetta tällä hallituskaudella
4	Development Co-operation profiles: Finland	2025	OECD	raportti	koko raportti	tutkia Suomen roolia verrattuna muuhun maailmaan kehitysyhteistyön kentällä
5	Kehityspoliitiikan globaalien toimintaympäristön keskeiset muutokset 2019-2023	2023	Eija Ranta, Globaalien kehitystutkimuksen tutkija	artikkeli	koko artikkeli	analysoida trendejä ja muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet kehitysyhteistyön muutokseen lähivuosina
6	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle	2025	valtionalouden tarkastusvirasto	tarkastuskertomus	koko asiakirja	tutkia kansalaisjärjestöjen saamaa tukea kehitysyhteistyölle, ja millaista tuki on ollut

7	UN Women raportti, Economic and Social Council	2026	UN Women	raportti	koko raportti	analysoida tasa-arvon eteen tehtyä työtä, ja miten se on muuttunut lähiaikoina
---	--	------	----------	----------	---------------	--

4.1.2 Puolistrukturoidut teemahaastattelut

Tutkimukseni primääriaineisto eli puolistrukturoidut teemahaastattelut koostuivat yhdeksästä asiantuntijahaastattelusta. Haastateltavat työskentelivät eri organisaatioissa, kuten valtakunnallisissa järjestöissä, humanitäärisissä järjestöissä sekä ministeriötason tehtävissä. He edustivat erilaisia rooleja, kuten asiantuntija- neuvonantaja- ja toiminnanjohtotehtäviä. Haastateltavien työkokemus vaihteli useista vuosista yli vuosikymmeniin. Monet haastateltavat ovat toimineet kehitysyhteistyön ja kehitysavun kentällä koko uransa ajan, mutta työtehtävät ja niiden sisältö ovat vaihdelleet vuosien saatossa. Haastateltavat valittiin tutkimukseen mukaan heidän asiantuntijuutensa perusteella. Heidän työtehtävänsä liittyivät suurelta osin kehitysyhteistyön kehittämiseen, toimeenpanoon sekä ohjaukseen ja valvontaan. Tämä mahdollistaa kehitysyhteistyön muutoksen ilmiön tarkastelun niin käytännön että hallinnollisen puolen näkökulmasta.

Käytin haastatteluissani puolistrukturoitua teemahaastattelua. Puolistrukturoitu haastattelu tarkoittaa, että jokin haastattelun osa on lyöty lukkoon, usein haastattelurunko, mutta ei kaikkia sen yksityiskohtia (Hirsjärvi & Hurme 2022). Puolistrukturoitu teemahaastattelu myös keskittyy tiettyyn teemaan, jonka tutkija on etukäteen päättänyt. Itselläni tutkimuksen kannalta olennaisin teema on tasa-arvo ja sen toteutuminen yhdessä kehitysyhteistyön ja kehityspolitiikan muutosten kanssa. Puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelurunko ja mahdollisesti kysymykset on yleensä päätetty etukäteen, mutta haastateltavilla on vapaus kertoa vastaukset omalla tyylillään ja lisäkysymykset ovat sallittuja (Hirsjärvi & Hurme 2022). Puolistrukturoitu teemahaastattelu antaa mielestäni parhaimmat mahdollisuudet syventyä aiheeseen, ja antaa haastateltaville vapauden kertoa aiheesta omasta näkökulmastaan, ja sen myötä tuoda tärkeitä piirteitä esiin. Haastattelut yleisesti aineistoina mahdollistavat tiedon syvällisen keräämisen ja sen yhdistämisen ihmisten kokemuksiin ja näkemyksiin (Alshenqeti 2014). Haastattelut ovat hyvin arvokkaita aineistoja laadullista tutkimusta tehtäessä, mutta niiden käytössä on kuitenkin huomioitava haastateltavien subjektiivisuus, muistin ja tiedon rajallisuus sekä mahdollinen puolueellisuus (Alshenqeti 2014).

Ennen haastattelujen keräämistä on tärkeä muistaa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) laatimat eettiset ohjeet, jotka koskevat ihmistieteiden tutkimuksia. Tutkijana minun on tiedostettava ja arvostettava haastateltavien päätöksiä siitä, miten haluavat osallistua tutkimukseen, ja miten he vastaavat esittämiin kysymyksiin (Hyvärinen ym. 2017). Tutkimukseni ei käsittele suoranaisesti ihmisiä, vaan kehitysyhteistyön muutosta ilmiönä, jonka vuoksi en tarvitse erillistä TENK:n lupaa tutkimuksen toteuttamiseksi. Kuitenkin ennen haastattelujen keräämistä, minun on informoitava haastateltavia riittäväällä määrällä tietoa tutkimuksen tavoitteista ja käyttötarkoituksista (Hyvärinen ym. 2017). Haastatteluaineistojen tiedoston hallinta ja metatiedot ovat myös tärkeä osa tutkimusta ja sen läpinäkyvyyttä (Hyvärinen ym. 2017). Tutkijana minulla on velvollisuus säilyttää aineistot huolellisesti, ja niiden metatietoihin tulisi sisältyä muun muassa kaikki se, miten haastattelu on toteutettu, missä, milloin sekä käytetyt haastatteluvälineet.

Toteutin haastattelut etänä Teamsin välityksellä helmikuun ja maaliskuun aikana. Haastattelut olivat kestoaltaan 30 minuuttia – tunti, riippuen haastateltavien vastausten laajuudesta. Haastatteluaineistojen keräämisen jälkeen tärkeä vaihe on haastattelujen litterointi. Litteroinnin tarkkuuteen ja tapaan vaikuttaa paljon se, mitä asiaa tutkitaan. Omassa tutkimuksessani keskityn kehitysyhteistön muutokseen ja sen vaikutuksiin, minkä vuoksi itselleni tärkeää litteroinnissa on asiantuntijoiden puheen sisältö, eikä niinkään haastattelun implisiittiset piirteet. Kysyin kaikilta haastateltavilta luvat tallentaa haastattelut, jonka jälkeen Teamsin transkriptio ominaisuus litteroi haastattelut automaattisesti. Kävin vielä tämän jälkeen litteroidut tekstit läpi huolellisesti ja korjasin automaattisen litteroinnin virheet.

Tulos-osiossa en viittaa haastateltaviin heidän nimillään, vaan kuvaan heidän taustaansa yleisellä tasolla, kuten “järjestösektorin asiantuntija” ja “ministeriötason asiantuntija”. Näin lukija pysyy mukana siinä, mistä näkökulmasta asiantuntija puhuu, mutta haastateltavien anonymiteetti säilyy. Erottelen tulososiossa samantaustaisia asiantuntijoita haastattelupäivämäärien avulla, jotta lukija pystyy hahmoittamaan eri haastateltavien vastauksia. Koen, että tämä anonyymi tapa on tutkimukseni kannalta paras, jotta saan analyysin kannalta merkitykselliset erot esiin ilman, että yksittäiset henkilöt ovat tunnistettavissa. Haastateltavien anonyymiteetin salassa pitäminen valikoitui aiheen sensitiivisyyden takia. Arvioin, että saan haastatteluista enemmän irti, kun haastateltavat saivat puhua vapaasti, ilman että he olisivat edustamassa työnantajiaan.

Tutkimuksen aihe liittyy ajankohtaiseen keskusteluun kehityspolitiikasta ja sen muutoksesta. Tämän vuoksi tutkijan rooli ja omien lähtökohtien reflektointi on tärkeää. Tutkijana pyrin tarkastelemaan aineistoa mahdollisimman kriittisesti ja avoimesti. Pyrin huomioimaan erilaiset näkökulmat ja tarkastelemaan niitä objektiivisesti. Tutkimuksen taustalla on oma kiinnostukseni tasa-arvon ja kehitysyhteistyön kysymyksiin, mutta analyysissä pyrin välttämään ennalta määrättyjen oletusten ohjaamaa tulkintaa. Teoriaohjaava sisällönanalyysi auttaa tarkastelemaan aineistoja suhteessa aikaisempaan tutkimukseen, mutta myös antaen tilaa uusille näkökulmille.

4.2 Laadullinen sisällönanalyysi

Käytän tutkimuksessani haastatteluiden ja dokumenttien analysoinnissa laadullista sisällönanalyysia, sillä sen avulla pystyn pelkistämään aineistojani, ja tulkitsemaan niiden sisältämiä merkityksiä, teemoja ja säännönmukaisuuksia. Sisällönanalyysin tavoitteena on muodostaa tutkittavasta ilmiöstä selkeä ja tiivis kuva luokittelun ja kategorisoinnin avulla (Sarajarvi & Tuomi 2017). Haastatteluaineistossa pyrin tiivistämään asiantuntijoiden kokemukset ja näkemykset yhteisiksi teemoiksi. Pyrin myös tunnistamaan, mitkä ovat ne konkreettiset mekanismit, joiden kautta vähenevät kehitysyhteistyömäärärahat vaikuttavat Suomen tekemään tasa-arvotyöhön, esimerkiksi hankkeiden lyhenemisen tai loppumisen kautta. Dokumenttiaineistossani puolestaan pyrin sisällönanalyysin avulla tunnistamaan ja luokittelemaan virallisia kehyksiä ja kieliasuja, joilla tasa-arvotyötä ja rahoitusmuutoksia on perusteltu.

Käytän tutkimuksessani teoriaohjaavaa laadullista sisällönanalyysia, jossa aineistojeni jäsentely ja tulkinta on keskiössä. Teoriaohjaava sisällönanalyysi ottaa huomioon aikaisemman tutkimuksen ja teorian aiheesta, mutta on avoin, ja yhdistää aiheita aineistossa esiin tuleviin teemoihin. Tutkimuksessa yhdistyy siis niin induktiivinen, että deduktiivinen lähestymistapa. Induktiivinen eli aineistolähtöinen lähestymistapa tarkoittaa sitä, että tutkija itse tuottaa luokittelutavan, joka perustuu aineistoon, kun taas deduktiivisessa eli teorialähtöisessä tavassa teoria ohjaa havaintojen muodostumista aineistoissa (Elo ym. 2022). Tutkimukseni tutkii ajankohtaista ilmiötä, jonka vuoksi on mielekästä käyttää teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, jotta ilmiöstä saadaan mahdollisimman kattava tulkinta. Yleisesti laadullinen sisällönanalyysi pyrkii etsimään aineistoista tutkimuskysymyksiin vastaavia analyysiyksiköitä, joiden avulla aineistoja

on mahdollista koodata. Koodauksen jälkeen aineistoja luokitellaan ja ryhmitellään alaluokiksi, jonka avulla saadaan polkuja yläluokista alaluokkiin, ja analyysin tekeminen on mielekästä.

Tutkimukseni analyysia ohjasivat erityisesti kehitysyhteistyön instrumentaalisoituminen, oikeusperustaisuus ja feministinen kehitystutkimus. Teoreettinen viitekehys vaikutti tutkimusprosessiin aineistonkeruuvaiheessa, sillä haastattelukysymykset rakennettiin teorian pohjalta. Itse analyysivaiheessa aineistoista tunnistettiin keskeisiä teemoja ja merkityksiä liittyen tutkimuskysymyksiin, jonka jälkeen muodostin luokkia ensin laajemmista kokonaisuuksista, josta sitten muodostui alaluokkia kohti yksityiskohtaisempia luokkia. Tulosten esittämisessä käytän apuna sitaatteja, joiden avulla saan nostettua esiin oleellisia teemoja, ja painotan, kuinka analyysin tieto perustuu käytettyihin aineistoihin. Sisällönanalyysiä tehtäessä on myös huomioitava sen haasteet, kuten kategorien ja alaluokkien pelkistäminen, mikä voi viedä analyysiä pois päin tärkeistä sisällöistä (Elo ym. 2022).

Sisällönanalyysin tekemisen apuna käytän Nvivo- ohjelmaa. Nvivo on laadullisen datan analysointiohjelma, jonka tarkoituksena on olla apuvälineenä koodauksen ja luokittelun tekemisessä. Ohjelma auttaa hahmottamaan sisällönanalyysin tekemistä, ja yhdistämään aineistoja helpommin kuin käsin tehden.

5 Tulokset

Tässä luvussa esitetään tutkimuksen tulokset, jotka on saatu aikaan teoriaohjaavan sisällön analyysin avulla. Analyysissa on pyritty vastaamaan tutkimuskysymyksiin teoreettisen viitekehyksen avulla. Analyysia on ohjannut teoreettisessa viitekehyksessä esille nousseet oleelliset käsitteet ja teemat, ja niitä on hyödynnetty tutkimuskysymysten laatimisessa. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen taustalla ja ohjaavina teemoina on ollut kehitysyhteistyö kokonaisuudessaan, ja kuinka sen määritelmä, ja tavat toteuttaa, ovat muuttuneet ajan saatossa. Myös kolonialismi ja erot globaalin etelän ja pohjoisen välillä ovat luoneet runkoa analyysille. Toisen tutkimuskysymyksen taustalla ovat puolestaan olleet uudet ajatusmallit kehitysyhteistyöstä ja kehityksen kritiikki sekä, millaista tulevaisuutta halutaan seuraavaksi luoda. Kolmas tutkimuskysymys antaa analyysille feministisen linssin ja painottaa tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia.

5.1 Suomen kehitysyhteistyön muutos nykyisen hallituskauden aikana

”Alongside a 25 % reduction in Finland’s ODA in the period 2024–27, several reforms, including a comprehensive review of the legislative framework and a reform of Finland’s Foreign Service, are reshaping the system.” **(OECD raportti 2025)**

Suomen kehitysyhteistyön muutokset tällä hallituskaudella ovat olleet merkittäviä. Sekä haastatteluaineistoista että dokumenttiaineistoistani oli selvästi havaittavissa muutosten tuoma epävarmuus ja haasteet. Suurin osa aineistoissa esiin nousseista muutoksista tällä hallituskaudella liittyivät maailmalla vallitsevan ideologian muutokseen, kaupan ja kehitysyhteistyön yhdistämiseen sekä maailman epävakaaseen tilanteeseen. Myös painopisteen muutos pois päin kaikista heikoimmassa asemassa olevista, nousi esille suurimmassa osassa aineistoista. Maailman tilanteesta johtuvat vähennykset kehitysyhteistyön määrärahoihin ovat keskeisessä roolissa muutosten vaikutusten huomioimisessa. Globaali solidaarisuus on hävinnyt, ja kehitysyhteistyössä on nähtävissä kylmän sodan kaikuja, kun maailma jakautuu enemmän ja enemmän demokratioihin ja autoritäärisiin maihin.

”Tää ei ollut hänen näkökulmastaan ilmeisesti yhtä tärkeä teema kuin joku muu, ja näillä päätöksillähän on valtavat vaikutukset. Nämä on niinku hyvin vahvoja ideologiaan perustuvia leikkauksia.” **(Järjestösektorin asiantuntija 18.2.2026)**

Ideologian muutos yhteisvastuusta valtioiden omien etujen tavoitteluun on ollut yksi keskeisimmistä muutoksista tällä hallituskaudella niin Suomessa kuin muualla maailmalla. Tällä hetkellä populistiset, konservatiiviset ja autoritääriset ajattelutavat ovat vieneet kehitysyhteistyötä eri suuntaan kuin aikaisemmin. Tämä ideologian muutos nousi esiin niin järjestösektorin- kuin ministeriötason asiantuntijoiden haastatteluissa. Vallitsevia teemoja politiikassa ovat viime aikoina olleet turvallisuus ja talous, ja niiden tuomat muutokset ovatkin vieneet huomiota pois muista teemoista. Järjestösektorin asiantuntijoiden haastatteluissa nousi esiin huoli siitä, että nämä turvallisuus- ja talouspainotteiset muutokset eivät jätä tilaa kehitysyhteistyön alkuperäiselle tarkoitukselle poistaa köyhyyttä. Sitaatissa olevan vastauksen antanut järjestösektorin asiantuntija viittaa kehitysministeriössä tehtyihin päätöksiin ja siihen, miten ideologian muutos heijastuu niistä selkeästi. Myös ministeriötason haastatteluissa ideologian muutos tiedostettiin ja siitä oltiin huolestuneita, mutta samalla painotettiin tarvetta muutokselle, sillä julkisen hallinnon varat eivät riitä kehitysyhteistyön toteuttamiseen yksinään.

”Nykyhallitus korostaa tätä kaupan ja kehityksen ja yksityisen sektorin roolia, ja sanotaan, että se on vahvempi kuin koskaan aikaisemmin.” **(Ministeriötason asiantuntija 17.3.2026)**

Toinen keskeisistä muutoksista on kaupan ja viennin yhdistäminen osaksi Suomen tekemää kehitysyhteistyötä. Tällä hallituskaudella tehtiin ensimmäistä kertaa selonteko ministeriötasolta, joka käsittelee nimenomaan kaupan ja kehityksen yhdistämistä kehitysyhteistyöhön. Jokaisessa haastattelussa tuli ilmi tämä muutos, ja kuinka yksityissektori on otettava suuremmin huomioon kaikessa toiminnassa. Järjestösektorin asiantuntijat olivat samaa mieltä, että yksityissektoria tarvitaan kehitysyhteistyöhön, ja monet painottivat, kuinka se on hyvä asia, mutta pelko sen toimivuudesta herätti huolta. Dokumenttiaineistoista tulee esiin se, miten aikaisemmin EU:n kehityspoliittikkaa ovat ajaneet demokratia, ihmisoikeudet ja kestävä kehitys, kun taas nyt korostuu turvallisuus- ja talouspoliittiset intressit, ja kehityspoliittikka nähdään välineenä muiden tavoitteiden saavuttamiselle. Tämä on noussut dokumenteista ja linjauksista käytäntöön tällä hallituskaudella, ja onkin määrittänyt paljon sitä, millaista kehitysyhteistyötä Suomi tällä hetkellä tekee.

”Maailma on nyt entistä epävakampi ja köyhyys on kääntynyt nousuun ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin. Tällä hetkellä enemmän kuin koskaan, naisia asuu viidenkymmenen kilometrin säteellä konflikteista” **(Järjestösektorin asiantuntija 19.3.2026)**

Tämän hetkinen maailman tilanne nousi esiin niin haastatteluista kuin dokumenttiaineistoista. Kansainvälisten trendien muutos sekä suurvaltojen jännitteet heijastuvat moniin kehityspoliittisiin päätöksiin. Kehityspoliittikan globaalin toimintaympäristön keskeiset muutokset- dokumenttiaineistossa puhutaan ”monikriisistä (engl. *polycrisis*)”, josta on 2020-luvulla muodostunut vakiotermi kehityspoliitikassa. Tämä tarkoittaa yhteiskunnallisten riskien samanaikaista toteutumista, jossa eri kriisit ruokkivat toisiaan. Tämä kiteyttää hyvin maailman tilanteen, ja kuinka se luo epävarmuutta ja huolta meidän globaalia sääntöpohjaista järjestelmäämme kohtaan. Globaali kehityssuunta onkin hyvin huolestuttavaa ihmisoikeuksien kannalta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan, Gazan tilanne ja Yhdysvaltojen presidentti Donald Trumpin päätökset nousivat myös esille monissa haastatteluissa niin järjestösektorin asiantuntijoiden kuin ministeriötason asiantuntijoiden kanssa. Naisten ja lasten haavoittuva asema konfliktialueilla nousi myös esiin useissa haastatteluissa, kun puhuttiin tämän hetkisestä maailman tilanteesta. UN womenin 2026 raportti myös kertoo, kuinka konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta on lisääntynyt 87 %:lla viimeisen kahden vuoden aikana (UN women 2026). Tällainen suunta maailmalla luo huolestuttavan kuvan siitä, miten kehitysyhteistyön tavoitteita on mahdollista toteuttaa näin epävakassa maailman tilanteessa, ja kuinka apua tarvitsevien määrä kasvaa entisestään.

”Tämä menee helposti niin kun tulonsiirtoprojektiksi, että kun valtion tuloja tulee yrityksille ja valtion tulot menee sitten jo paremmassa asemassa oleville ihmisille. Paperilla ja puheissa se voi näyttää ihan järkevältä ja hienolta, mutta mä olen skeptinen sen suhteen, että miten se tulee toimimaan käytännössä.” **(Järjestösektorin asiantuntija 13.2.2026)**

Suomen kehitysyhteistyön muutosten lomassa monet haastateltavat kyseenalaistavat uusien toimintatapojen toimivuutta paikallisessa kontekstissa, johon kehitysapua viedään. Järjestösektorin asiantuntija, jonka vastauksesta osa on sitaatin muodossa, kertoo kehitysyhteistyön uudenaikaisista muodoista, kuten erilaisista lainamuotoisista instrumenteista, joiden kautta tukea annetaan niin sanotusti velan muodossa. Näiden lainamuotoisten tukien

toimivuus on vielä epävarma ja niitä onkin syytä tutkia tarkemmin, jotta saataisiin kuva siitä, miten niiden avulla edistetään globaaleja kehityksen tavoitteita. Vähiten kehittyvissä maissa olevien kansalaisten tietoisuus uusista muutoksista, ja niiden vaikutuksista heidän elämäänsä, herättää kysymyksiä asiantuntijoiden piireissä. Myös se, miten uusista selonteista on jätetty paljolti pois kansainväliset peruseriaatteen, kuten arvot ja kansainväliset sopimukset, asettaa tämän kentän asiantuntijat vaikeaan asemaan, miten toimia ja reagoida. Orpon hallitusohjelmassa ei nähdä Agenda 2030 johtavana viitekehyksenä kehityspolitiikalle, vaan mandaattina on, kuinka kehitysyhteistyön on oltava ”*tehokasta, merkittävää ja ehdollista*”. Tällä hetkellä painopiste ei enää ole kaikista heikoimmassa asemassa olevat, vaan ne, joiden toimintaympäristö on hieman parempi, jotta suomalaisten yritysten on mahdollisimman helppoa integroitua ja saada tuottoa itselleen.

Monissa haastatteluissa järjestösektorin asiantuntijoiden kanssa nousi myös esiin puhe kehitysyhteistyöstä virallisissa puheissa ja julkaisuissa. Näissä edelleen painotetaan Suomelle tärkeitä arvoja, kuten naisten ja tyttöjen oikeuksia, tasa-arvoa ja ilmastotoimia, mutta nämä ovat todellisuudessa ristiriidassa Suomen tekemien muutosten kanssa. Järjestösektorin asiantuntijat nostivat esille, kuinka tasa-arvo ja arvopohjainen kehitysyhteistyö ovat normatiivisesti läsnä edelleen kaikessa, mitä Suomi tekee, mutta käytäntö ei enää vastaa sitä, mitä tarvittaisiin tämän hetkisen maailman tilanteen kannalta. OECD:n vertaisarvioidun raportin mukaan Suomen tekemät päätökset kehitysyhteistyöhön liittyen eivät mene yhteen ihmisoikeuksien kanssa, joihin Suomi osana YK:ta ja EU:ta on sitoutunut.

5.2 Vähenevän rahoituksen vaikutus Suomen kehitysyhteistyöhön tavoitteisiin ja toteutukseen

”Monikriisin takia kehitys on ottanut takapakkia. Vähiten kehittyneissä maissa köyhyys ja nälkä ovat lisääntyneet, ja koulutus ja terveys heikentyneet. Afrikassa naisten töissäkäynti ja ansiotulot vähenivät, ja äitiyskuolleisuus lisääntyi. Sukupuolittunut väkivalta, tyttöjen silpominen ja lapsiavioliitot lisääntyivät.” (Eija Ranta, **Kehityspolitiikan globaalin toimintaympäristön keskeiset vaikutukset 2019–2023**)

Kehitysyhteistyön määrärahojen väheneminen on vaikuttanut Suomen tekemään kehitysyhteistyöhön merkittävästi. Kehitysyhteistyön tavoitteet ja toteutus ovat nykyään

enemmän ristiriidassa kuin koskaan aikaisemmin. Teemat, jotka nousivat aineistoissa eniten esille, liittyivät konkreettisiin toimiin, joita on jouduttu tekemään rahojen vähentyessä, kehitysyhteistyön ehdollistamiseen ja siihen, mihin Suomen fokus kehitysyhteistyössä kuuluisi suuntautua, ja mihin se todellisuudessa menee. Nämä kaikki ovat aiheita, joista ei ole aikaisemmin puhuttu samalla tavalla kuin tällä hetkellä, ja näissä aiheissa oli myös nähtävissä eniten eroavaisuuksia järjestösektorin ja ministeriötason haastatteluissa. Eri tahoilla on erilaiset näkemykset siitä, miten kehitysyhteistyötä kuuluisi toteuttaa, mutta kukaan ei kuitenkaan ollut siitä eri mieltä, että vaikutukset tulevat olemaan pitkäaikaisia ja laajoja.

”In accordance with the 2024 policy, Finland is supporting the stabilisation of developing countries more selectively than before, reducing the number of programme partner countries from 12 to 5 (Ethiopia, Nepal, the Palestinian territories, the United Republic of Tanzania and Ukraine).” (**OECD raportti 2025**)

Kehitysyhteistyön rahoituksen väheneminen on vaikuttanut Suomen tekemään kehitysyhteistyöhön lakkauttamalla monia hankkeita ja ohjelmia. Suomen maaohjelmien väheneminen kahdestatoista viiteen on ollut merkittävää, sillä näiden maaohjelmien mukana monet hankkeet on jouduttu kohdemaissa lopettamaan ja pitkät kumppanuudet ja edistys on pysähtynyt. 2024 Suomi julkisti, kuinka Suomen virallinen kehitysapu ODA:lle vähenee tästä eteenpäin 50 miljoonalla per vuosi, mikä tarkoittaa noin 25 % Suomen kehitysyhteistyön rahoista. Suomen tavoite laittaa 0,7 % bruttokansantuotteesta kehitysyhteistyöhön ei ole toteutunut viimeisten vuosien aikana, ja vuonna 2024 se oli 0,47 %. Tällaiset muutokset rahoissa vaikuttavat suoraan kehitysyhteistyön konkreettiseen toteutukseen. Järjestösektorin asiantuntijoiden haastatteluissa nousi esiin, kuinka monet toimijat ovat joutuneet radikaalisti pienentämään toimintaansa rahoituksen vähentyessä, kuten esimerkiksi oikeusministeriön rahoituksen varassa olevat hankkeet. Monilta rauhanjärjestöiltä leikattiin rahoitus kokonaan ja monet joutuivat lakkauttamaan toimintansa. Kansalaisjärjestöt ovat olleet vielä tällä hetkellä leikkauksilta suojassa, mutta heidän haastatteluissaan nousi esiin huoli ja pelko siitä, mitä tapahtuu ensi vuonna, kun rahoituksia haetaan uudestaan.

Kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksiin toimia moniäänisinä toimijoina virallisen kehitysavun rinnalla on myös heikennetty, vaikka rahoitus ei ole vähentynyt. Ministeriötason haastatteluissa tuli ilmi, kuinka hanketuen hakukriteereitä on muokattu niin, että on järjestöille eduksi, jos he pystyvät sitomaan kaupan ja yksityissektorin osaksi toimintaansa. Tämä tarkoittaa

todellisuudessa sitä, miten yhä pienempi osa järjestöistä saa virallista tukea ulkoministeriöltä, sillä heidän toimintansa ei välttämättä ole mahdollista yhdistää yksityiseen sektoriin. Tämä huoli nousi esiin järjestösektorin asiantuntijoiden kanssa, ja he totesivat, kuinka seuraavalla hakukierroksella varmasti monia pienempiä järjestöjä tippuu ulkoministeriön tuen listalta. Haastatteluissa tuli myös ilmi, kuinka nämä uudet muutokset hauissa tulivat julki todella myöhään, jonka vuoksi monet järjestöt joutuivat ahdinkoon siitä, kuinka muuttaa toimintaa, jotta rahoitus säilyy.

”Suuria muutoksia mitä on tehty, on se, että kehitysyhteistyö on nyt ehdollistettu eli se on kytketty siihen, että kumppanimaat ottaa vastaan omia palautettavia kansalaisiaan ja noudattaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä” (**Ministeriötason asiantuntija 20.2.2026**)

Yksi suurimmista konkreettisista muutoksista, mikä on kirjattuna uuteen selontekoon, on kehitysyhteistyön ehdollistaminen. Tällä tarkoitetaan, että maat, joiden kanssa Suomi tekee kehitysyhteistyötä, ottavat vastaan omia kansalaisiaan niin sanottuna vastapalveluksena Suomen tarjoamasta avusta. Tällaista ei ole Suomen kehitysyhteistyön historiassa koskaan nähty, ja tämä nousikin kaikissa haastatteluissa ilmi. Suomi ei myöskään enää anna kehitysapua valtioille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjää. Haastatteluissa ei kuitenkaan käynyt selvästi ilmi, mitä mieltä asiantuntijat olivat tämän ehdollistamisen vaikutuksista tai mahdollisuuksista kehitysyhteistyölle. Ehdollistaminen laittaa perinteisen kehitysyhteistyön vaikeaan tilanteeseen, sillä aikaisemmin avulle ei ole ollut vaatimuksia tai ehtoja. Tämä myös korostaa ideologian muutosta, kuinka hyötyjä halutaan myös omalle valtiolle ja, kuinka kehitysapu ei enää ole ”ilmaista”. Nämä muutokset ja ehdollistaminen herättivät kuitenkin monissa järjestösektorin asiantuntijoissa huolta siitä, että ovatko nämä kumppanuudet todellisuudessa tasa-arvoisia ja kenen ehdoilla näitä toteutetaan.

”Tietysti rahoituksen vähentyessä se, miten kattavasti pystytään oikeasti edistämään niitä muita temaattisia prioriteetteja, niin niistä ehkä puhutaan vähemmän, kun se pääfokus on ikään kuin yksityisen sektorin ja kaupan teemoissa. Ja tietysti tässä niin kun turvallisuusagendanssa ja Ukrainan tuessa.” (**Ministeriötason asiantuntija 17.3.2026**)

Asia, mikä herätti paljon keskustelua haastatteluiden aikana, oli se, mihin Suomen kuului

kehitysyhteistyössä keskittyä tällä hetkellä. Haastatteluissa tuli ilmi niin järjestösektorin kuin ministeriötason asiantuntijoilta, kuinka aikaisemmin painopiste on ollut kaikista vähiten kehittyvissä maissa ja heidän tukemisessaan, mutta tällä hallituskaudella se on muuttunut. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on ollut yksi suurimmista muutoksista, ja Ukraina onkin nykyään Suomen suurin kehitysyhteistyön vastaanottajamaa. Vaikka tämä muutos on maailman tilanteen kannalta ymmärrettävää, niin herättää se huolta siitä, pystyykö Suomi katsomaan myös Eurooppaa ja lähialueitaan kauemmaksi kehitysyhteistyön osalta. Monissa haastatteluissa tuli myös ilmi Suomen heikko taloudellinen tilanne, jonka vuoksi harva asiantuntijoista näki, että muualle kuin Eurooppaan meneviä kehitysvaroja tuskin tullaan saamaan lisää lähi vuosina.

Monet järjestösektorin asiantuntijat painottivat Suomen merkittävää roolia kehitysyhteistyökentällä Suomen pienestä koosta huolimatta. Monilla heillä on kokemusta käytännön tasolta, ja siitä, kuinka Suomi on ollut edelläkävijä monien hankkeiden, osaamisen ja koulutuksen viemisen kannalta, ja kuinka olisi todella sääli, jos Suomi unohtaa kumppanuudet muualla kuin Euroopassa. Suomen vaikutusvalta omana valtiona on tietenkin suhteellisen pientä, mutta rooli EU:ssa ja YK:ssa on kuitenkin merkittävä, ja Suomi on aikaisemmin näyttänyt esimerkkiä muille siitä, mikä kehitysyhteistyössä on tärkeintä. Tähän eri toimijoilla on erilaisia vastauksia, mutta kaikissa haastatteluissa nousi köyhyyden vähentämisen tärkeys ja naisten ja tyttöjen oikeudet. Vaikka Suomen painopiste on muuttunut ehdollisemmaksi ja yksityissektorin painottamiseksi, on vielä epävarmaa, pysyvätkö muutkin tärkeät teemat näiden rinnalla.

”Suomi pyrkii YK:n turvallisuusneuvostoon vuonna 2029, niin jos vaan kuitenkin koko ajan leikataan kaikesta siitä YK rahoituksesta ja kehitysyhteistyöstä ylipäättään eli sitoumuksesta kestäväen kehityksen edistämiseksi, niin eihän ne voi olla kovin hyviä markkinointipuheita sen eteen.” **(Järjestösektorin asiantuntija 19.3.2026)**

Suomen kehitysyhteistyön tavoitteisiin ja toteutukseen vaikuttaa paljon se, mitä muualla Euroopassa tehdään. Monet Euroopan isot maat ovat leikanneet kehitysyhteistyöstä ja Suomi siinä samalla. Leikkauksia ei ole tehty ainoastaan Suomen ulkopuolella tapahtuviin hankkeisiin, vaan myös esimerkiksi ulkoministeriön henkilöstöä on vähennetty suuresti. Henkilöstön vähennyksen myötä myös osaaminen ministeriössä heikkenee. Monissa ministeriötason haastatteluissa nousi esiin suuret työmäärät ja, kuinka aikaa ei enää ole kaikkeen tarvittavaan. Myös edustustoissa on vähemmän henkilökuntaa, ja juuri kehitysyhteistyötä tekevää

henkilökuntaa, jonka seurauksena kehityspoliittinen osaaminen on heikentynyt huomattavasti. Tämä resurssien väheneminen niin rahoituksessa kuin henkilökunnassa herätti paljon turhautumista siitä, kuinka Suomi pystyy sitoutumaan kehitysyhteistyön kansainvälisiin tavoitteisiin näillä muutoksilla.

Kaksi konkreettista esimerkkiä leikkausten vaikutuksista nousi esille haastatteluissa. Toinen liittyi kehitysviestintään ja globaaliin kasvatukseen ja toinen Green Climate Fund -rahastoon. Globaali kasvatustuki ja kehitysviestintä on tällä hallituskaudella lakkautettu, mikä tarkoittaa, ettei ihmisille viestitä samalla tavalla kehityspoliitiikan kentällä tapahtuvista asioista. Tämä tietenkin vaikuttaa siihen, mistä keskustellaan, mistä ihmiset ovat tietoisia ja mitä asioita heidän on mahdollista oppia. Kehitysviestinnän loppuminen on askel poispäin kehityspoliitiikan läpinäkyvyydestä ja siitä, miten ihmiset ovat tietoisia, mitä Suomi todellisuudessa kehitysyhteistyöllä tekee. Puolestaan Green Climate Fundin rahoituksesta Suomi leikkasi tällä hallituskaudella 40 miljoona euroa, joka on 40 % leikkausta rahastosta. Tämä nousi haastatteluissa esiin huolena siitä, että ilmastonmuutokseen reagoiminen ja sen torjuminen eivät enää ole Suomen prioriteettien listalla.

5.3 Tasa-arvon aseman muutos ja miten se näkyy toimintatavoissa

”Jos katsotaan vaikkapa tuota meidän selontekoa, joka ohjaa, niin sitä ei ole kyllä käyty läpi niinku linsseillä juurikaan, että kauppapolitiikan puolella ei näy tasa-arvo mainintoja ja tuskin näkyy edes niinku ihmisoikeusasioita tai selkeätä sitoutumista esimerkiksi YK:n tavoitteisiin.” (Ministeriötason asiantuntija 19.2.2026)

Tasa-arvon asema kehityspoliitikassa on joutunut valitettavan pieneen tilaan maailmalla sekä Suomessa viime vuosien aikana nousseiden konservatiivisten ja autoritääristen ihanteiden keskellä. Tasa-arvo ja, erityisesti sukupuolten välinen tasa-arvo, on teema, joka on kuulunut Suomen kehitysyhteistyöhön aina, ja sitä on pitkään pidetty tärkeimpänä painopisteenä. Haastatteluissa ja dokumenttiaineistoissa tuli kuitenkin ilmi tasa-arvon aseman muutos, ja kuinka sen konkreettinen toimeenpano kaikilla osa-alueilla on jäänyt taka-alalle. Maailmassa on tällä hetkellä meneillään paljon anti-gender liikettä, jotka ovat osa laajempaa demokratian ja ihmisoikeuksien vastaista ajatusmallia, joka luo yhä suuremman uhan sukupuolten väliselle

tasa-arvolle sekä naisten, tyttöjen ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksille. Haastatteluissa nousi paljon ajatuksia tasa-arvon asemaan kehitysyhteistyössä, ja suurin osa niistä keskittyi juuri tasa-arvon aseman heikkenemiseen ja siihen, kuinka siitä puhutaan paljon, mutta konkretia on vähäistä. Myös se, kuinka paljon kehitysyhteistyöllä tehdään tärkeää työtä, jolle ei voi laittaa hintalappua, herätti tunteita asiantuntijoissa.

”Hankkeet kapenee ja sitten tietenkin se että, kuka tän laskun maksaa, että eihän sitä laskua maksa se paikallinen poliitikko vaan nimenomaan esimerkiksi naiset ja tytöt, jotka on osallistuneet, vaikka johonkin koulutus- tai lukutaitohankkeisiin, niin eihän se reilua ole, että minkä takia he joutuvat kärsimään siitä.” **(Järjestösektorin asiantuntija 11.3.2026)**

Monissa haastatteluissa nousi esiin se, miten sukupuolten välinen tasa-arvo ei ole millään tavalla itsestäänselvyys, vaikka moni sitä sellaisena pitäisi. Kysyin haastatteluissa kaikilta haastateltavilta, että kuka tai mikä on heidän mielestään suurin kärsijä näissä kehitysyhteistyön määrärahojen leikkauksissa, ja kaikki haastateltavat vastasivat heikoimmassa asemassa olevat naiset ja tytöt. Tämä kertoo siitä, miten kehitysyhteistyön leikkauksetkaan eivät osu tasapuolisesti naisiin ja miehiin. Naisten tasa-arvoisen aseman saavuttaminen ja ylläpitäminen vaatii jatkuvaa toimintaa näiden arvojen edistämiseksi ja niin, että arvot ovat läsnä kaikessa tekemisessä. Se, että ihmisperustaisuus, ihmisoikeudet ja tasa-arvo, ovat poistuneet virallisista linjauksista, on heikentänyt suuresti työtä ja ihmisten tietoisuutta siitä, miten paljon epätasa-arvoa kaikkialla on edelleen. Järjestösektorin asiantuntijoiden haastatteluista nousi esiin huomio siitä, kuinka tasa-arvo on itsellisenä tavoitteena tärkeä, mutta on myös tärkeää huomioida se kaikissa kehitysyhteistyön hankkeissa ja toiminnassa, jotta välttyään mahdollisesti naisten oikeuksia sortavilta toimintatavoilta.

”Mekin tehdään esimerkiksi paljon niinku sosiaalisten normien muutostyötä, mikä on sellaista, mikä vaatii pitkäjänteistä panostusta ja sille ei oikein voi laittaa hintalappua.” **(Järjestösektorin asiantuntija 13.2.2026)**

Järjestösektorin asiantuntijoiden haastatteluissa tuli esiin paljon sellaista työtä, jota he tekevät kehittyvien maiden yhteisöjen kanssa, jolle ei voi laittaa hintaa. Pitkäjänteinen työ esimerkiksi tyttöjen silpomista vastaan on tiukasti yhteydessä alueiden uskontojen, sosiaalisten normien ja kulttuurin kanssa, eikä sitä työtä voi mitata rahassa. Tämä herättää kysymyksiä siitä, pystyykö

kauppaa ja kehitystä yhdistämään toisiinsa kaikilla kehitysyhteistyön osa-alueilla. Monien haastateltavien vastaus tähän oli ei. Sosiaalisten normien muutos kohti tasa-arvoisempia yhteisöjä vaatii osallisuutta kaikilta ja edistyksen näkemisessä kestää usein pitkään. Tämän vuoksi kehitysyhteistyölle ei aina ole helppoa laittaa hintalappua tai mitata samalla tavalla kuin esimerkiksi talouskasvua. Myös kehitysyhteistyön ehdollistaminen nosti esiin ajatuksia siitä, kuinka sen ei pitäisi olla mahdollista, sillä autettavien maiden kansalaiset eivät itse ole vastuussa oman maansa politiikasta, ja varsinkaan autoritäärisissä kehittyvissä maissa. Haastatteluista tuli selvästi ilmi se, miten kehitysyhteistyön muutosta ja kaupan lisäämistä ei itsessään vastusteta, mutta kuinka riskinä on, että rahallista arvoa tuottamattomia hankkeita ja ohjelmia ei nähdä arvokkaina. Myös se, kuinka Suomen kehitysyhteistyön prioriteetteihin kuuluu edelleen koulutus, niin miksi lakkauttaa ohjelmia, jotka esimerkiksi lisäävät tyttöjen kouluttautumista? Tällaiset hankkeet lisäävät samalla koulutusta sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa. Ristiriitaiset tunteet ja turhautuminen liittyen tasa-arvon asemaan kehitysyhteistyössä olivat vahvasti läsnä monissa haastatteluissa.

”Nää isot leikkaukset 2015, niin silloin se arvio oli, että tasa-arvotyöltä lähtee noin 40 % pois ja mä luulen, että me ollaan suurinpiirtein ehkä samoissa nyt. Nää on myös kauhean sensitiivisiä nää luvut, että ne ei niinku tule pompahtamaan tuolta tilastoista mistään, että tässä on myös tosi tärkeä tää imagokysymys, että pidämme yllä tasa-arvoa.” (Ministeriötason asiantuntija 19.2.2026)

Suomi nähdään maailmalla tasa-arvon edelläkävijänä ja vahvana tasa-arvon kannattajana. Tämä on myös kuva, josta Suomi haluaa pitää kiinni, vaikka todellisuus ei vastaisi tätä. Monissa haastatteluissa niin järjestösektorin kuin ministeriötason asiantuntijoiden kanssa tuli ilmi, kuinka tasa-arvo on usein *non funded priority*, tarkoittaen, että siitä puhutaan paljon ja halutaan mainita sen tärkeys, mutta todellisuudessa siihen ei sjoiteta sen enempää. Ihmisoikeudet ja tasa-arvotemat ovat harvoin asioita, joiden kanssa voidaan tehdä tuottoa yrityksille, jonka vuoksi monet haastateltavat asiantuntijat toivoivat, että niiden merkitys ei pystyisi jäämään kaupan jalkoihin. Nämä teemat ovat usein marginaalisissa, jonka vuoksi ne tarvitsevat toimeenpanon lisäksi osaavaa henkilöstä, joka tietää, miten integroida niitä käytäntöön ja arvioida niiden toimivuutta. Tasa-arvon toteutuminen käytännössä on keskeistä, mutta yhtä tärkeää on varmistaa sen pysyvyys sekä edistää tasa-arvoa jatkuvasti yhteisöiden ja kulttuurien rakenteissa.

Kolonialismi nousi myös haastatteluissa esiin, ja kuinka Suomenkin osana EU:ta ja länsimaalaista ideologiaa, on otettava huomioon kolonialismin historia kehitysyhteistyössä. Haastateltavat nostivat esiin lokalisaation keskeisenä periaatteena ja painottivat, että Suomen kehitysyhteistyön tulisi kohdistua paikallisen toimijuuden vahvistamiseen sekä paikallisten yhteisöjen päätäntävällän lisäämiseen. Monien kehittyvien maiden hallinnot ovat myös hyvin korruptoituneita, minkä vuoksi läpinäkyvyyden lisäämistä on painotettava enemmän.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia Suomen muuttuvaa kehitysyhteistyötä tasa-arvon näkökulmasta, ja sitä, miten nämä muutokset tulevat vaikuttamaan Suomen tekemaan kehitysyhteistyöhön. Tutkimuksen tuloksissa tuli vahvasti ilmi, kuinka suurten muutosten aikaa kehitysyhteistyössä ja kehityspolitiikassa eletään tällä hetkellä. Kehitysyhteistyön uudelleenmäärittely ja kansainvälisen politiikan muutokset ovat olleet suuressa roolissa Suomen kehitysyhteistyön muutoksissa. Kysyin tutkimuksessa kolme tutkimuskysymystä:

1. Miten Suomen kehitysyhteistyö on muuttunut nykyisen hallituksen aikana?
2. Miten vähenevät kehitysyhteistyömäärärahat vaikuttavat Suomen tekemän kehitysyhteistyön tavoitteisiin ja toteutukseen?
3. Millainen asema tasa-arvolla on tässä muutoksessa ja miten se näkyy kehitysyhteistyön toimintatavoissa?

6.1 Tulosten tarkastelu

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni liittyi muutokseen Suomen kehitysyhteistyössä tällä hallituskaudella. Tulokset heijastavat selkeästi piirteitä kehitysyhteistyön uudesta ajasta, jonka tavoitteena on tasa-vertainen kumppanuus perinteisen kehitysavun sijaan. Konkreettisten määrärahojen väheneminen on ollut suurin muutos, joka samalla peilaa ideologian muutosta koko maailmalla. Kehitysyhteistyön kansainvälistä järjestelmää varjostaa kehitysavun väheneminen suhteessa muihin rahavirtoihin ja globaaleihin haasteisiin (Janus ym. 2015). Monissa globaalien pohjoisten maissa, Suomi mukaan lukien, poliittisen ympäristön muutos ja populististen oikeistolaisten puolueiden nousu ovat vaikuttaneet ulkopolitiikan prioriteetteihin ja kehitysyhteistyörahoitukseen (Hammerschmidt ym. 2022). Tällainen poliittinen ja taloudellinen paine johtaa usein kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauksiin ja sen prioriteettien uudelleenmäärittelyyn (OECD 2025; Tavio 2025).

Suomi yhdessä muiden globaalien pohjoisten maiden kanssa on viime vuosina siirtynyt enemmän kumppanuuksien ja ehdollisten yhteistöiden kentälle. Nämä muutokset ja prioriteettien uudelleenmäärittelyt ovat suoraan tai välillisesti seurausta maailmalla vallitsevasta monikriisistä. Tämän lisäksi konservatismi ja autoritääristen johtajien nousu valtaan tällä vuosikymmenellä on vienyt kehitysyhteistyötä pois perinteisestä mallista. Aikaisemmin

kehitysyhteistyö on ollut oikeuksiin perustuvaa tasa-arvotyötä, jolla pyritään poistamaan köyhyyttä ja parantamaan ihmisten elinoloja, mutta tällä hetkellä kehitysyhteistyö yhdistetään tiukemmin kauppaan ja vientiin, ja sen tarkoituksena on myös saada tuottoa avunantajamaalle. Kehitysyhteistyötä ei siis enää nähdä vain köyhyyden ja epätasa-arvon vähentämisenä, vaan siihen liittyvät yhä vahvemmin taloudelliset, poliittiset ja turvallisuuteen kytkeytyvät tavoitteet (Humphrey 2010; Janus ym. 2015). Tämän lisäksi kehitysyhteistyön rooli kansainvälisessä politiikassa on huomattavasti heikentynyt, kun globaalit kriisit ja geopoliittinen epätasapaino ovat vieneet huomiota muualle.

Tämä muutos kohti uudenlaista kehitysyhteistyötä luo uusia suhteita ja toimintatapoja eri maiden välille, mikä on tietyllä tasolla välttämätöntä, jotta kehitysyhteistyö olisi mahdollisimman tehokasta. Uusien kumppanuuksien avulla pyritään pääsemään irti riippuvuussuhteista kehittyvien maiden ja kehittyneiden maiden välillä. Tarkasteltavaksi jää kuitenkin se, ovatko nämä kumppanuudet rakenteellisesti tasa-arvoisia ja edistävätkö ne kestävien sekä kaikkia osapuolia hyödyttävien tulosten saavuttamista. Samalla kun kehitysyhteistyö muuttuu ja uudistuu, maailma käy läpi paljon muitakin muutoksia, jotka vaikuttavat koko maailmanlaajuisen järjestelmän toimintaan, mikä haastaa kehitysyhteistyön muutosten konkreettisten vaikutusten arvioimista.

Poliittisella ympäristöllä on aina ollut vaikutus yhteiskunnallisissa päätöksissä ja linjauksissa (Biermann ym. 2022). Poliittinen ympäristö ja niin kotimaiset kuin kansainväliset poliittiset olosuhteet heijastuvat myös kehitysyhteistyöhön liittyviin kysymyksiin. Erityisesti Agenda 2030:n ja kestävä kehityksen tavoitteiden kontekstissa poliittinen vallankäyttö määrittää paljolti sitä, millaisena tavoitteiden merkitys nähdään ja millä tavoin niitä käytännössä toteutetaan. Kestävä kehityksen tavoitteiden heikkous on niiden joustavuudessa ja epätarkkuudessa, mikä antaa poliittisille toimijoille liikkumavaraa suhtautua niihin omien poliittisten näkemystensä mukaan (Biermann ym. 2022). Suomessa hallitus vaihtuu neljän vuoden välein, minkä vuoksi kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen vaihtelee hallitusten välillä (Ulkoministeriö 2025). Tämä mahdollistaa sen, ettei jäädä kiinni vanhoihin ja heikkoihin toimintatapoihin, mutta se myös luo tavoitteille hataran alustan toteutua, sillä tavoitteet vaativat pitkäjänteisyyttä ja suuria linjauksia.

Toinen tutkimuskysymykseni liittyi Suomen kehitysyhteistyön määrärahojen vähenemiseen ja sen vaikutuksiin toiminnassa. Suomen ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio on linjapuheissaan korostanut, kuinka kehitysyhteistyö halutaan kytkeä entistä tiukemmin Suomen

taloudellisiin- ja vienti-interesseihin (Tavio 2025). Tämä instrumentaalinen lähestymistapa herättää kysymyksiä siitä, ovatko nämä intressit yhteensopivia universaalin, oikeuksiin perustuvan tasa-arvotyön kanssa. Suomi on myös tämän hallituksen linjauksissa todennut määrärahojen vähenevän 25%. Rahoituksen vähentyessä on selvää, että työn on myös muututtava, jotta sitä voidaan jatkaa. Suomen kehitysyhteistyön määrärahojen vähenemisen vaikutuksia Suomen tekemään kehitysyhteistyöhön on ollut maaohjelmien vähentyminen, yhteistyön ehdollistaminen ja henkilöstön vähennykset.

Etenkin kehitysyhteistyön ehdollistaminen liittyy vahvasti kehityksen aikaisemmin saamaan kritiikkiin siitä, kuinka kehitystä ei nähdä neutraalina prosessina, vaan valtasuhteita sisältävänä muutoksena. Kehitysyhteistyötä ehdollistamalla vaikutetaan siihen, millaista kehitystä halutaan edistää, ja koska ehdollistaminen ja ”säännöt” kehitysyhteistyölle tulevat globaalista pohjoisesta, vaikuttaa se siihen millaista ajatusmaailmaa, toimintatapoja ja arvoja edistetään. Tämä myös korostaa sitä, kuinka vallankäyttö on edelleen epätasapainossa, eivätkä kumppanuudet voi olla tasavertaisia, jos ehdot tulevat vain toiselta osapuolelta. Feministinen kehitystutkimus ottaa huomioon myös sen, kuinka kehitysyhteistyö ja kumppanuudet, jotka toimivat globaalin pohjoisen ja länsimaalaisten arvojen ja ajatusmallien varassa, usein sivuuttavat paikalliset kontekstit (Calkin 2015; Struckmann 2018). Tämä on helposti riskinä näissä uusissa kumppanuuksissa maiden välillä, jos samat vanhat valtarakenteet pysyvät ennallaan, vaikka tarkoituksena olisikin riippuvuuden vähentäminen.

Useiden maaohjelmien lopettaminen on ollut konkreettinen seuraus määrärahojen vähentyessä. Maailman poliittinen tilanne on johtanut joidenkin maaohjelmien, kuten Afganistanin, lopettamiseen, koska maan olosuhteet tekevät yhteistyöstä erityisen haastavaa. Tämä kuitenkin herättää kysymyksen siitä, korostaako Afganistanin vaikea tilanne entisestään kansainvälisen tuen ja avun tarvetta. Voidaan myös huomata, kuinka maaohjelmien lopettamisessa on käytetty strategista valikointia, ja sellaisia ohjelmia on karsittu, joista ei ole mahdollista saada hyötyä Suomeen. Tähän muutokseen heijastuu niin ideologian muutos kuin myös prioriteettien uudelleenmäärittely. Kehitystä siis määritellään ja ehdollistetaan ulkoapäin, eikä välttämättä oteta huomioon, mitä kaikkea aiemmalla pitkäjänteisellä työllä on saatu aikaan. Leikkauksia voidaan perustella maailman tilanteella ja yleisellä taloustilanteella, mutta ei välttämättä osata nähdä kokonais kuvaa. Kaikki yhteiskunnalliset muutokset vievät aikaa ja kehitysyhteistyönkin kestävä toteutuminen vaatii pitkäjänteisyyttä.

Rahoituksen vähentyessä ja leikkauksia tehdessä myös osaaminen heikkenee. Tuloksissa tuli esille, kuinka kehitysyhteistyön asiantuntijoita ja neuvonantajia on irtisanottu ja sijoitettu muihin tehtäviin, mistä seurauksena on osaamisen heikkeneminen sekä kehitysyhteistyöhön liittyvän keskustelun väheneminen. Kehitysyhteistyön toteutukseen osallistuvien toimijoiden määrän väheneminen heikentää ja kaventaa niin julkista kuin poliittista keskustelua aiheesta, mikä puolestaan heijastuu myös median huomioon ja kehitysyhteistyön näkyvyyteen julkisessa keskustelussa. Tällöin sitä on myös helpompi leikata jatkossa. Poliittiset intressit ohjaavat keskustelua kehitysyhteistyön kohdalla enemmän kuin aikaisemmin arvossa pidetty solidaarisuus.

Suomen kehitysyhteistyön määrärahojen leikkauksien vaikutuksia globaalissa etelässä on vielä vaikea arvioida varmasti, mutta Ylen tuoreen tutkimuksen mukaan kehitysavun väheneminen voi johtaa jopa yhdeksään miljoonaan ylimääräiseen kuolemaan köyhimmissä maissa tulevina vuosina (Pärssinen 2026). Ylen tutkimuksessa esiin tulleet leikkaukset osuvat eniten terveydenhuoltoon, rokotusohjelmiin ja humanitäärisen apuun, jota aikaisemmin ovat suuret avunantajamaat olleet rahoittamassa ja tukemassa. Laajojen leikkausten myötä hankkeiden ja ohjelmien lakkautukset avunsaajamaissa johtavat elinolojen heikkenemiseen sekä lisääntyneisiin sairauksiin ja kuolemiin, erityisesti konfliktialueilla ja kaikista köyhimmissä maissa. YK:n väestörahasen leikkausten arvioidaan aiheuttavan noin 250000 lisäkuolemaa äideille ja lapsille (Lazell & Petrikova 2025). Tulokset vahvistavat teorian oletuksia siitä, kuinka kehitysyhteistyön määrärahojen leikkaukset osuvat ensimmäisenä kaikista heikoimmassa asemassa oleviin, erityisesti naisiin ja lapsiin. Globaalin etelän valtioissa olosuhteet ovat ilmastonmuutoksen myötä heikentyneet entisestään ja humanitäärisen avun tarve on kaksinkertaistunut muutamassa vuodessa (Ulkoministeriö 2025). Lisääntynyt avun tarve tekee auttamisesta entistä haastavampaan, kun rahoitukset pienenevät ja yhteistyö monimutkaistuu.

Kehitysyhteistyön muutos myös muualla maailmassa, kuten Yhdysvalloissa, vaikuttaa merkittävästi avun laatuun ja määrään (Mawdsley ym. 2025; Biermann 2025). Yhdysvallat ja heidän kehitysyhteistyörahasensa USAID ovat pitkään olleet yksiä suurimpia rahoittajia kehitysyhteistyön kentällä, ja tämän avun vetäytymisellä on ollut valtavat vaikutukset kehitysyhteistyön toteutumiseen. 2024 USAID vastasi noin 42 %:sta maailman humanitäärisestä avusta (Mbah, Hardgrave, Nutt, & Russell 2025). USAID on rahoittanut aikaisemmin muun muassa erilaisia rokoteohjelmia, äitiys- ja lapsiterveyttä, infrastruktuuria, maataloutta, yrittäjyyttä ja koulutusta. 2025 maaliskuussa Yhdysvaltojen ulkoministeri Marco

Rubio kuitenkin ilmoitti, että Yhdysvallat lopettaa 83 % USAID:in rahoittamista ja hallinnoimista kehitysapuohjelmista (Congress.gov 2025). Nämä leikkaukset ovat asettaneet monet valtiot kriisitilanteisiin ja pakottaneet löytämään muita ratkaisuja globaaleihin haasteisiin (Mbah, Hardgrave, Nutt, & Russell 2025).

Kolmas tutkimuskysymykseni liittyi tasa-arvon aseman muutokseen, ja siihen kuinka se huomioidaan puheissa ja toiminnassa. Tuloksissa tuli selkeästi ilmi, kuinka tasa-arvo on Suomelle edelleen imagon kannalta tärkeä teema ja sitä halutaan painottaa kehitysyhteistyössä, mutta todellisuudessa sen asema on muuttunut. Määrärahojen vähentyessä voidaan huomata, kuinka tasa-arvotyö on jääneet paljon pienemmälle huomiolle kuin aikaisemmin. Tasa-arvo muistetaan juhlapuheissa ja linjauksissa, mutta sitä ei oteta tarpeeksi huomioon toiminnassa. Monet haastateltavat painottivat sitä, kuinka tasa-arvo ei ole itsestäänselvyys eikä se toteudu ellei sitä seurata. Yhteiskuntamme on rakentunut patriarkaalisten arvojen pohjalta, ja ne ovat toiminnassa edelleen ellei niihin kiinnitetä huomiota (Boserup ym. 2013). Feministinen kehitystutkimus pyrkii purkamaan näitä valtarakenteita, ja saamaan tasa-arvolle vakiintuneempaa asemaa, mutta se vaatii pitkäjänteistä muutostyötä.

Tasa-arvon asema on muuttunut siis hyvin ristiriitaiseksi. Vaikka tasa-arvoa pidetään yhä tärkeänä ja se näkyy edelleen eri organisaatioiden strategioissa ja linjauksissa, on se jäänyt hyvin symboliselle tasolle. Tasa-arvo on aina ollut teema, joka helposti jää muiden “konkreettisemmiksi” luetujen tavoitteiden varjoon. Myös havainto siitä, että tasa-arvotyöhön liittyy paljon toimintaa, jolle ei voi laittaa hintalappua, vaikeuttaa tasa-arvon aseman vakiinnuttamista. Tämä ajatus liittyy vahvasti feministisen kehitystutkimuksen käsitykseen hoiva- ja tunnetyön aliarvostuksesta (Parish & Montsion 2018). Monet tasa-arvoa edistävät käytännöt, kuten luottamuksen rakentaminen, yhteistyö ja osallistamisen vahvistaminen, ovat vaikeasti mitattavia, mutta silti erityisen tärkeitä yhteiskunnallisen muutoksen kannalta. Tämä vahvistaa ajatusta siitä, kuinka rahoituksen vähentyessä, ja varsinkin instrumentaalisen lähestymistavan lisääntyessä työ, jolle ei voi laittaa hintalappua, jää helposti muiden tavoitteiden jalkoihin.

Tulosten tarkastelu intersektionaalisuuden näkökulmasta on myös tärkeää, sillä ihmisten kokemuksiin vaikuttaa samanaikaisesti sukupuoli, luokka, etnisuus ja muut yhteiskunnalliset tekijät. Jos tasa-arvo nähdään liian kapeasti tai irrallisena tavoitteena kehitysyhteistyössä, on vaarana, ettei erilaisten ihmisryhmien kokemuksia huomioida riittävästi käytännössä. Kehitysyhteistyössä paikallinen konteksti on erityisen tärkeässä asemassa, jonka vuoksi on

tärkeää osata ottaa huomioon paikallisen ympäristön tuomat haasteet ja mahdollisuudet, jotta kehitysyhteistyö voisi olla mahdollisimman kestävä ja toimivaa (Struckmann 2018). Ilman intersektionaalisen näkökulman ja paikallisen kontekstin huomioimista kehitysyhteistyö voi jäädä liian yleiselle tasolle, ettei se aidosti pysty muuttamaan rakenteellista eriarvoisuutta.

Kehitysavulla on ollut myös suuri merkitys kriisien ja konfliktien ehkäisemisessä (Lazell & Petrikova 2025; OECD 2025). Rahoituksen leikkaukset heikentävät liberaalia kansainvälistä järjestystä, joka perustuu yhteistyöhön ja sääntöihin. Tämä voi pahimmillaan johtaa epävakaiseen globaaliin toimintaympäristöön, jossa säännöillä ja yhteisellä hyvällä ei enää ole samanlaista vaikutusvaltaa. Leikkaukset siis eivät ainoastaan kohdistu yksittäisiin ihmisiin köyhemmissä maissa, vaan voivat aiheuttaa laajoja humanitaarisia kriisejä niin turvallisuuteen, diplomatiaan ja kansainväliseen vakauteen (Lazell & Petrikova 2025). Tämä heikentää kansainvälistä järjestystä ja oikeudenmukaisuutta sekä murentaa globaalia solidaarisuutta.

6.2 Tulosten yhteiskunnallinen merkitys

Tutkimustulosten yhteiskunnallinen merkitys liittyy erityisesti siihen, kuinka tämän hetkiset kehitysyhteistyön muutokset heijastavat laajempaa muutosta yhteiskunnallisissa arvoissa, politiikassa ja kansainvälisissä suhteissa. Kehitysyhteistyö ei ole vain ulkopoliittinen kysymys, vaan siihen liittyy ajatus siitä, millaista vastuuta valtiot kantavat globaalista eriarvoisuudesta, ihmisoikeuksista ja kansainvälisestä järjestelmästä. Tulosten kannalta merkityksellistä on kehitysyhteistyön murrosvaihe, kun koko yhteiskunta on siirtymässä oikeusperustaisesta ja solidaarisuuteen nojaavasta mallista kohti instrumentaalista ja kansallisia intressejä korostavaa mallia. Kehitysyhteistyötä ei enää nähdä erillisenä osana ulkopoliittikkaa, vaan se yhdistetään kauppaan, vientiin ja strategiaan kumppanuuksiin.

Feministisen kehitystutkimuksen näkökulmasta on merkityksellistä huomata, kuinka leikkaukset ja vaikutukset eivät jakaudu tasaisesti, vaan kohdistuvat voimakkaammin jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin. On myös oleellista huomioda, kuinka kehitysyhteistyössä halutaan painottaa sellaisia kumppanuuksia, joista molemmat osapuolet hyötyvät. Tämä toimii parhaiten jo enemmän kehittyneissä valtioissa, kuin kaikista kehittymättömissä valtioissa, jonka vuoksi uudet kumppanuudet eivät auta eniten apua tarvitsevia. Agenda 2030 tavoitteena on kuitenkin poistaa maailmasta äärimmäistä köyhyyttä, ja tämän tavoitteen saavuttaminen hankaloituu uusien, strategisten kumppanuuksien myötä.

Laajemmin tarkasteltuna tutkimuskysymykset herättävät kysymyksen siitä, millaiseksi kansainvälinen järjestelmä on muuttumassa. Jos kehitysyhteistyö perustuu yhä enemmän mahdollisuuteen ja kansallisiin hyötyihin, se voi heikentää globaalia luottamusta ja yhteistyötä. Tämä on yhteiskunnallisesti merkittävää, sillä elämme monikriisin aikaa ja se nimenomaan vaatisivat pitkäjänteistä kansanvälistä yhteistyötä. Ilman toimivaa yhteistyötä rakenteellinen eriarvoisuus voi syventyä entisestään niin globaalissa etelässä kuin kansainvälisessä järjestelmässä laajemminkin.

Nykyisessä maailmantilanteessa hyvä kehityspolitiikka edellyttäisi pitkäjänteisyyttä, oikeusperustaisuutta ja paikallisten kontekstien huomioimista. Kehityspolitiikan tulisi perustua tasavertaisiin kumppanuuksiin, niin että myös globaalin etelän toimijoilla on mahdollisuus määrittää omia tarpeitaan ja kehityksen suuntaa. Jotta tähän voitaisiin päästä, tarkoittaisi se siirtymistä pois yksipuolisesta ehdollistamisesta ja länsimaisten mallien korostamisesta kohti yhteistyötä, jossa paikallinen tieto ja kokemus nähdään yhtä arvokkaana kuin ulkopuolinen asiantuntijuus. Tämäkään ei ole nopea tai yksinkertainen muutos, vaan se vaatii kaikkien alueellisten tasojen sekä yhteiskunnallisten tahojen sitoutumista uusiin prioriteetteihin. Monet kehitysyhteistyön vaikutukset näkyvät usein vasta pitkällä aikavälillä, jonka vuoksi on tärkeää sitoutua tavoitteisiin samalla panostuksella pidemmän aikaa. Jos kehitysyhteistyötä arvioidaan vain lyhyen aikavälin, tehokkuuden tai taloudellisen hyödyn perusteella, voi olla että tärkeimmät yhteiskunnalliset muutokset jäävät ilman tukea.

Tämän hetkisessä monikriisin maailmassa hyvä kehityspolitiikka tulisi nähdä vastauksena eriarvoisuuden poistamisessa, turvallisuuden takaamisessa ja globaalin järjestelmän vahvistamisessa. Suomen heikon taloudellisen tilanteen kannalta kehitysyhteistyön leikkaukset voidaan nähdä säästönä valtion budjetista, mutta pitkällä aikavälillä se voi lisätä epävakautta, konflikteja ja inhimillistä kärsimystä maailmanlaajusesti. Kestävä ja hyvä kehityspolitiikka vaatisikin nykyistä vahvempaa sitoutumista globaaliin solidaarisuuteen ja ymmärrystä siitä, miten tasa-arvo, ihmisoikeudet ja yhteiskunnan vakaus ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa.

6.3 Tutkimuksen rajallisuus ja jatkotutkimustarve

Tutkimukseni rajallisuuteen vaikuttavat haastatteluaineistoni sekä ilmiön ajankohtaisuus. Tutkimukseni perustuu suurelta osin asiantuntijahaastatteluihin ja tulokset rakentuvat haastateltavien kokemusten, näkemysten ja tulkintojen varaan. Haastateltavien omat taustat ja

organisaatiot voivat vaikuttaa siihen, miten he suhtautuvat asioihin, ja miten he tulkitsevat muutosta. Tämän lisäksi tutkimuksen rajallisuuteen vaikuttaa ilmiön ajankohtaisuus. Vaikka kehitysyhteistyö on ollut muutoksessa kautta aikojen, niin tällä hallituskaudella tapahtuvien muutosten vaikutuksia on vielä vaikea sanoa varmaksi ja osa niistä tulee näkyviin vasta tulevaisuudessa. Tämän vuoksi jatkotutkimuksen tarvetta on paljon. Keskeinen jatkotutkimusaihe olisi tarkastella pitkällä aikavälillä leikkausten konkreettisia vaikutuksia globaalissa etelässä. Tutkimuksessani nousi esiin heikoimmassa asemassa olevat ja erityisesti naiset ja lapset, jonka vuoksi olisi tärkeää tutkia, miten heidän tilanteensa muuttuu näiden leikkausten myötä. Jatkotutkimuksessa olisi myös tärkeää tuoda mukaan globaalin etelän toimijoiden näkökulmia. Tutkimukseni käsittelee muutosta suomalaisen kehitysyhteistyön kannalta, mutta paikallisilla järjestöillä ja yhteisöillä olisi arvokasta tietoa kokemuksista ja siitä, miten nämä muutokset vaikuttavat heidän jokapäiväiseen elämäänsä.

Tutkimukseni tulokset osoittavat, kuinka kehitysyhteistyössä on vielä paljon tehtävää, ja kuinka sen rooli kansainvälisessä politiikassa on muuttunut. Kehitysyhteistyössä on ennen kaikkea kysymys arvoista, vallasta ja siitä, millaista maailmaa halutaan rakentaa. Nykytilanteessa valta kehitysyhteistyön suunnasta ja rakenteista painottuu globaalille pohjoiselle, mutta tulevaisuudessa vallan tulisi jakautua tasapuolisemmin eri toimijoiden kesken. Tutkimus myös osoittaa, että tasa-arvo ei tapahdu itsestään, vaan vaatii jatkuvaa seurantaa, resursseja ja poliittista sitoutumista. Kehitysyhteistyön tulevaisuus määrittyy paljolti sen myötä, nähdäänkö se jatkossa yhteisenä vastuuna ja oikeudenmukaisemman maailman rakentamisena vai välineenä kansallisten intressien edistämiseen. Loppujen lopuksi kysymys ei ole vain siitä, kuinka paljon apua ja rahaa annetaan, vaan siitä kenen elämä nähdään suojelun ja investoinnin arvoisena.

7 Kirjallisuus

- Alshenqeeti, H. (2014). Interviewing as a Data Collection Method: A Critical Review. *English Linguistics Research*, 3(1), p39. <https://doi.org/10.5430/elr.v3n1p39>
- Beetham, G., & Demetriades, J. (2007). Feminist research methodologies and development: Overview and practical application. *Gender & Development*, 15(2), 199–216. <https://doi.org/10.1080/13552070701391086>
- Broberg, M., & Sano, H.-O. (2018). Strengths and weaknesses in a human rights-based approach to international development – an analysis of a rights-based approach to development assistance based on practical experiences. *The International Journal of Human Rights*, 22(5), 664–680. <https://doi.org/10.1080/13642987.2017.1408591>
- Calkin, S. (2015). Feminism, interrupted? Gender and development in the era of ‘Smart Economics’. *Progress in Development Studies*, 15(4), 295–307. <https://doi.org/10.1177/1464993415592737>
- Cornwall, A. (2016). Women’s Empowerment: What Works? *Journal of International Development*, 28(3), 342–359. <https://doi.org/10.1002/jid.3210>
- Currie-Alder, B., Kanbur, R., Malone, D. M., & Medhora, R. (2014). *International Development: Ideas, Experience, and Prospects*. OUP Oxford.
- Fischer, A. M. (2019). Bringing Development Back into Development Studies. *Development and Change*, 50(2), 426–444. <https://doi.org/10.1111/dech.12490>
- Grzelec, A. (2024). Doing gender equality and undoing gender inequality—A practice theory perspective. *Gender, Work & Organization*, 31(3), 749–767. <https://doi.org/10.1111/gwao.12935>

- Gupta, J., & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 16(3), 433–448. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9323-z>
- Hammerschmidt, D., Meyer, C., & Pintsch, A. (2022). Foreign aid in times of populism: The influence of populist radical right parties on the official development assistance of OECD countries. *Cambridge Review of International Affairs*, 35(4), 478–499. <https://doi.org/10.1080/09557571.2021.1980498>
- Herceg-Kolman, N., & Bandov, G. (2022). Evolution of the EU development policy—From altruism to the interest instrumentalism and beyond. *Medjunarodni Problemi*, 74(3), 433–453. <https://doi.org/10.2298/MEDJP2203433H>
- Hermes, N., & Lensink, R. (2001). Changing the Conditions for Development Aid: A New Paradigm? *The Journal of Development Studies*, 37(6), 1–16. <https://doi.org/10.1080/713601080>
- Janus, H., Klingebiel, S., & Paulo, S. (2015). Beyond Aid: A Conceptual Perspective on the Transformation of Development Cooperation. *Journal of International Development*, 27(2), 155–169. <https://doi.org/10.1002/jid.3045>
- Kashwan, P., MacLean, L. M., & García-López, G. A. (2019). Rethinking power and institutions in the shadows of neoliberalism: (An introduction to a special issue of World Development). *World Development*, 120, 133–146. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2018.05.026>
- Koponen, J. (2020). Development: History and Power of the Concept. *Forum for Development Studies*, 47(1), 1–21. <https://doi.org/10.1080/08039410.2019.1654542>
- Leal Filho, W., Kovaleva, M., Tsani, S., Țîrcă, D.-M., Shiel, C., Dinis, M. A. P., Nicolau, M., Sima, M., Fritzen, B., Lange Salvia, A., Minhas, A., Kozlova, V., Doni, F., Spiteri, J.,

- Gupta, T., Wakunuma, K., Sharma, M., Barbir, J., Shulla, K., ... Tripathi, S. (2023). Promoting gender equality across sustainable development goals. *Environment, Development and Sustainability*, 25(12), 14177–14198. <https://doi.org/10.1007/s10668-022-02656-1>
- Lin, J. Y., & Wang, Y. (2017). *Going Beyond Aid: Development Cooperation for Structural Transformation*. Cambridge University Press.
- Mawdsley, E. (2012). The changing geographies of foreign aid and development cooperation: Contributions from gift theory. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 37(2), 256–272. <https://doi.org/10.1111/j.1475-5661.2011.00467.x>
- Mawdsley, E. (2017). Development geography 1: Cooperation, competition and convergence between ‘North’ and ‘South’. *Progress in Human Geography*, 41(1), 108–117. <https://doi.org/10.1177/0309132515601776>
- Mawdsley, E. (2018). ‘From billions to trillions’: Financing the SDGs in a world ‘beyond aid’. *Dialogues in Human Geography*, 8(2), 191–195. <https://doi.org/10.1177/2043820618780789>
- Mawdsley, E., Banks, G., Sanyu, C., Scheyvens, R., & Overton, J. (2025). Taking (anti-)‘woke’ seriously: The future of development cooperation and humanitarian aid. *Development Policy Review*, 43(5), e70031. <https://doi.org/10.1111/dpr.70031>
- McEwan, C., & Mawdsley, E. (2012). Trilateral Development Cooperation: Power and Politics in Emerging Aid Relationships. *Development and Change*, 43(6), 1185–1209. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.2012.01805.x>
- Minow, M. (2021). EQUALITY VS. EQUITY. *American Journal of Law and Equality*, 1, 167–193. https://doi.org/10.1162/ajle_a_00019

- Murray, W. E., & Overton, J. (2016). Retroliberalism and the new aid regime of the 2010s. *Progress in Development Studies*, 16(3), 244–260. <https://doi.org/10.1177/1464993416641576>
- Murray, W. E., & Overton, J. D. (2011). Neoliberalism is dead, long live neoliberalism? Neostructuralism and the international aid regime of the 2000s. *Progress in Development Studies*, 11(4), 307–319. <https://doi.org/10.1177/146499341001100403>
- Noh, J.-E. (2022). Review of human rights-based approaches to development: Empirical evidence from developing countries. *The International Journal of Human Rights*, 26(5), 883–901. <https://doi.org/10.1080/13642987.2021.1981869>
- OECD. (2025). *Cuts in official development assistance: OECD projections for 2025 and the near term* (26. p., OECD Policy Briefs) [OECD Policy Briefs]. <https://doi.org/10.1787/8c530629-en>
- Parish, J., & Montsion, J. M. (2018). Geographies of emotional and care labour. *Palgrave Communications*, 4(1), 43. <https://doi.org/10.1057/s41599-018-0102-z>
- Park, J.-D. (2019). Assessing the Role of Foreign Aid, Donors and Recipients. Teoksessa J.-D. Park (Toim.), *Re-Inventing Africa's Development: Linking Africa to the Korean Development Model* (s. 37–60). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-03946-2_2
- Paulo, S. (2014). International Cooperation and Development: A Conceptual Overview. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2430206>
- Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration (RANEPA), Larionova, M., Safonkina, E., & Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration (RANEPA). (2018). The First Five Decades of Cooperation

- for Development. Actors, Achievements and Challenges. *International Organisations Research Journal*, 13(4), 96–121. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2018-04-05>
- Sagar, A. D., & Najam, A. (1998). The human development index: A critical review. *Ecological Economics*, 25(3), 249–264. [https://doi.org/10.1016/S0921-8009\(97\)00168-7](https://doi.org/10.1016/S0921-8009(97)00168-7)
- Sarajärvi, A., & Tuomi, J. (2017). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos*. Tammi.
- Silander, C., Reisel, L., Drange, I., & Pietilä, M. (2024). National Policies Supporting Gender Equality in Academic Careers: Are the “Global Leaders” Doing What It Takes? *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 32(4), 275–291. <https://doi.org/10.1080/08038740.2024.2305914>
- Slim, H. (1995). What is development? *Development in Practice*, 5(2), 143–148. <https://doi.org/10.1080/0961452951000157114>
- Snowball Sampling. (2020). Teoksessa *SAGE Research Methods Foundations*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781526421036831710>
- Struckmann, C. (2018). A postcolonial feminist critique of the 2030 Agenda for Sustainable Development: A South African application. *Agenda*, 32(1), 12–24. <https://doi.org/10.1080/10130950.2018.1433362>
- Sultana, F. (2018). An(Other) geographical critique of development and SDGs. *Dialogues in Human Geography*, 8(2), 186–190. <https://doi.org/10.1177/2043820618780788>
- Sumner, A. (2006). What is Development Studies? *Development in Practice*, 16(6), 644–650. <https://doi.org/10.1080/09614520600958363>
- Sundaram, J. K., & Reinert, E. S. (2005). *The Origins of Development Economics: How Schools of Economic Thought Have Addressed Development*. Zed Books.

Telleria, J., & Garcia-Arias, J. (2022). The fantasmatic narrative of ‘sustainable development’.

A political analysis of the 2030 Global Development Agenda. *Environment and Planning C: Politics and Space*, 40(1), 241–259.

<https://doi.org/10.1177/23996544211018214>

Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). *Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen.*

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavion puheenvuoro suurlähettiläskokouksessa

2025. (ei pvm.). Ulkoministeriö. Noudettu 11. marraskuuta 2025, osoitteesta

https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/komaankauppa-

[ja-kehitysministeri-ville-tavion-puheenvuoro-suurlahettilaskokouksessa-2025](https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/komaankauppa-)

Wagner Bozzolo, N. (2022). Voices from the periphery: A critique of postcolonial theories and

development practice. *Third World Quarterly*, 43(7), 1765–1782.

<https://doi.org/10.1080/01436597.2022.2067039>